

خان جهان لودی

مصنف

اکبر شاه خان نجیب آبادی

مترجم

عزيز الرحمن « سیفی »

د تالیف او ترجمې مدیر

د کابل پښتو ټولنې له نشراتو څخه

خان جهان لودی

مصنف

اکبر شاه خان نهجیب آبادی

مترجم

عزیز الرحمن « سیفی »

د تالیف او ترجمې مدیر

M.A.LIBRARY, A.M.U.

PE18

لیکونسکی، شاغلی، کبریا، حبیب آزادی

«قرصم» شاغلی عزیز الرحمن «حبیبی»

خان جهان اودی

مستبد دجند بن قاسم علیا لاجه ده دفتو خانو خفه بولی سلطان شهاب الدین غوری
دوقات اوسرگ دودخه غوری دهنوستان شمالی او غوری بولی اکثر د سلطانانو د حکومت اوسر
لاندی اوسیدلی دی لیکن به دوستان کچی یوین اوسستقل سلطنت د قطب الدین ایبک د زمانی
شقه گنل کیزی د قطب الدین ایبک او شمس الدین التمش او غیاث الدین بلبن اود دوی د اولادو
د حکومت د دوری د خانی به وروسته دغلر بو کوری به دهنوستان د حکومت به لاس ور غی
ود دوی نه وروسته د تفتانو د شهباشعی دوره شروع شوه ددی د دیو وارو کورنو د حکومت به دوره
کچی به وزیر اعظم جده به سنی اصطلاح ورته صدر اعظم اورنس الوزرا بیل کیری به الف خان
یوم او خطاب یادید الف خان دتر کی زبی یوه کلمه ده چه سردار اعظم او خان جهان او خان خانان
به خان اعظم اوسستدعالی او حضرت اعلی ددی کلمی ترجمه ددی به کوم وخت کچی چه تیمور
د تعلق به کورنی حمله و کره او ددغی حمله به اثر دغی کوری خاتمه ومونده او پوی نوی
مجهول النسبی کوری به د حکومت موقع به لاس ور غله به دغه وخت کچی ددغی کورنی اعلی مورد
خبر خان خیل خان د تیمور نائب الحکومه و آ که او د خیل خان دیار مانی به مستدعالی اقبه تجویر کر
دهستدعالی خضر خان نه وروسته دده غوری غیو خود مختار امطالی المان یاچا به حیت دهستدعالی
به تخت او گدی کینناست لیکن د الف خان تر کی خطاب یا به هند وستان کچی چاوا به ور به
دی خاندان نه وروسته د لودیانو حکومت شروع شو اوسر کله چه دودیانو د حکومت دوره شروع
شوه او به دغه وخت کچی به یو وخت کچی خو خوتو ته دهستدعالی خان خانان او خان جهان خطابونه
در کرشو دسکندر اودی او ابراهیم اودی د حکومت به دوره کچی بهر خان خانان اودیر مستدعالی
اودیر خان جهان و

دخان جهان خطاب دتلفاتو ددوری شخه شروع شوی دشا جهان دحکومت اود وری پوری
 راتنج اوبافی بانی و که ههم دا خطاب دمقلو دحکومت په دوره کښي دجگو خطابونو په اړ کښي
 شامل وليکن سره ددی هم د وزیر اعظم یا نائب السلطنه مفهوم په دی خطاب کښي نه ویا تی او
 وزیر اعظم په دخان خانان او امیر الامرا او وکیل السلطنت او نورو نومونو یادیده چېا ننگیر
 بیرخان دولت خان لوی ته دخان جهان خطاب ورکړ او دهندوستن په تاریخ کښي هم دادجهان نگیر
 خان جهان دتولو شخه زیات مشهور اودخان جهان اودی په نرم مروقو دی او دبل خان جهان
 شهرت ددی چېا ننگیری خان جهان کړونه هم نشي رسیدلی اونه هغه شهرتونه ددی شهرت یارانگی
 گڼل کښي دتاریخ دعلم دطالبو په مجلس کښي چه دخان جهان توری او کلمه یاد شي
 اوددی کلمه شخه په دغه مجلس کښي پرته دجهان نگیری خان جهان شخه بل خان جهان نشي
 مرادولی اونه دچا دصن بلی خوانه انتقال کوی. لیکن سره ددی هم ډیر داراز ناخبره اوناواقفه
 خلک هم پیدا کښي چه سره ددی شهرت هم هغوی دخان جهان دتفصیلی حالاتو شخه خبر نه دی
 اوله دی کبله په ډیرو غلطیو مبتلا کښي اوله دی کبله زه غواړم چنه زه هغه فرض چه دخان جهان
 په ماباندی واجب دی ادا کړم اوتر کومی اندازی چه ممکنه وي خپلو دوستانو ته دخان جهان اودی
 اصلی تصویر ښکاره کړم

په دی موجوده عصر او یا په بل عبارت زمونږ دزمانی نینو مورخینو دخان جهان اودی
 په خصوص کښي داخبره لیکلی ده چه دی یو مجهول النسب سړی او په قومیت هم ډیر تبت و
 په دی خبره دوی خپل حماقت ښکاره کړیدی اوهم له دی کبله زه نن خپل بخان دخان جهان اودی
 مقروض گڼم او هم داسبب دی چه زه په دی وخت کښي دتولو شخه وړاندی د خان جهان
 په کورنی یو سرسری نظر غور غورم

لودی قبیله په کوم وخت کښي چه ساسانی سلطنت دبخارا دوزباره دخطه جلا شوی اوالینگی
 هویتل چه په افغانستان کښي یو جلا خود مختار حکومت قائم کړی په دغه زمانه کښي دپهرین
 دفرامطه و میخانو خپل کارونه په افغانستان کښي شروع کړی وو. په مصر باندی قاضیانو یعنی
 عیدیانو قبضه کړی وه اویه بغداد اودبغداد په عباسی خلفاء ددیني خاندان د استیلا لاندی راغلې و
 اویه ددوران وختو کښي دسلیمان دهره او د افغانستان په قبایلو کښي دفرامطه و خپلانو اواباحتی
 مذهب اوخیالانو شروع اورواد کړم تعجب وږخبره نوم اوداخبره دتعجب وږم چه دسبکتگین
 دویغ په ورځ زیاتیدونکی طاقت شخه ویریدلی دلاهور هندو حکومت دجهان خان لودی سره دوستانه
 تعلقات پیدا کړی اویه ملتان باندی نې دهغه قبضه یو جائز کارو گانه اود خپلو دغو چارو په اثرنی دی
 دسبکتگین په مخالفت پورته کړ. اوله دی شخه خو ورلوی وړاندی دملتان او منصوری اسلامي

رياستونه د قرامطه و دشراړت په اثر بر باد شوی وو او په ملتان کښې فرا مطه و خپل تېلېفني مرکز جوړ کړی او دا سلسله ئې قائمه کړې ده چه د یوی خوا څخه به ئې هندوان اود بلې خوا څخه به ئې پښتانه د خپلو تاثیراتو لاندې راوستل . حمید خان لودی چه د سلیمان د غرمه په سلسله تسلې او ملتان ئې نیولی و دغه سړی د یوی خوا څخه د قرامطه و او د بلې خوا څخه د لاهور دراجا جیپال دامید او هیلو لږای او غالباً د افغانستان د لودی قام د ټولو څخه لږې شخص و چه دده نوم ته مؤرخانو د حکمرانانو او پاچاهانو په فهرست کښې لږای وړ کړ اېوالفتح دملتان پاچا اود حمیدخان لودی لمسی دسلطان محمود غزنوی په لاس توبه وړ پسته اود قرامطه و الحادی عقائد او اعمال ئې پریښودل او دا هل سنت والجماعت په لیاو روان شو لیکن دغښتو سیاسي مشکلاتو لږه کبله ددغې لودی خاندان حکومت ډیرره ژر خاتمه وموندله کله چه هم اېوالفتح لودی د سلطان محمود غزنوی په قید ځانه کښې مړ شو لیکن سره ددی به هم سلطان دده اولاد او خپلو خپلوانو او قوم ته دقدر او مهرباني په سترگه کتل لکه چه ملک سلیمان خان لودی سلطان د خپلو امرانو په ډله اوز مړه کښې شامل کړی و او د هندوستان په جنگونو کښې به ئې لږه ده څخه ډیر لوی لوی کارونه اخېستل د سومنات په جنگه کښې ملک سلیمان خان لودی د (۱۲) زرو سیر و سپه سالار اود سلطان خان دټولو څخه زیات متمد جنرال و . ده دری کاله د سلطان سره دسومنات په هلاکه کښې ، دقدر وړ خدمتونه کړی وو .

دسلطان شهاب الدین غوری په حمله کوونکرو هغو لښکرو کښې چه دپښتنو قبائلو دډیرو قبائلو خلک پکښې وو دلودی قبیلې هم ډیر خلک او افراد دغو لښکرو کښې شامل وو او په هغو مجاهدینو کښې هم د لودی قبیلې افراد شامل وو چه دغلیزی بختیار سره ډیرهم پترا نو می سیند څخه پوری و تلې او په آسام او تبت باندې ئې حمله کړې وه . په ۷۳۹ ه کښې چه دسپتار گانوان صوبه دار ملک بهرام خان مړ شو نودده سپه سالار ملک فخرالدین خان لودی په ستر گانوان باندې قبضه وکړه او خپل حکومت ئې شروع کړ . دلکهنو ئې حاکم قدر خان دده سره په مقابلې پېل وکړ او د یو څو مقابلو وروسته قدر خان ووژل شو او فخرالدین خان په ټوله بنگاله قبضه وکړه ؛ (۱) دغه وخت چه په دی وخت کښې سلطان محمد تغلق دا وو ۷ کالو د فحط د مشکلاتو سره په مقابلې مصروف او بوخت و او فی الحال د بنگالی خواته نه شو تللی . آخر په ۷۴۰ ه کښې تغلق د حاجی الیاس د غوښتنې سره سم بنگال ته ورسید او ملک فخرالدین ئې ونیو او مړ ئې کړ او د هغه دپښت حاجی الیاس ئې د بنگال حاکم مقرر کړ او ډیرته راغی . دملک فخرالدین زو م ظفر خان لودی چه د ملتان دغوموړی حاکم حمید خان لودی د نسل څخه و دملک فخرالدین دنیول

ظفر خان آقا، به خاورخامن یا تهی شوچه دیونوم ملهوخان اودیل سارنگ خان او دبل عادل خان
او دخاورم نوم محمودخان و اوهر کله چه تیمور به سنه ۸۰۰ ه کیتی به هندوستان حمله و کره
نوسارنگ خان به ملتان کیتی د تیمور دلمسی بیرمحمد مقابل و کره او دیو خو نری جنگه نه
بروسته به هیره زره ورتیا سره جنگه به موقع کیتی ورتل شو او عادل خان به لاهور
کیتی دخیلو و شیر مختصر جمعیت سره د تیمور (۹۲) زره منظم لشکر سره به مقابله یست
کر که خه هم دی به تی جنگه کیتی کما میاب نشو مگر داراز مقابلی نی و کیتی چه دوخت
اودشمن دواو ددوی به سپاه اعتراف و کر اوهر کله چه تیمور دبلتی ته ورسید او دده مشر
رور ملهوخان اودی چه اقبال خان خطاب تی درلود خلویشت زره لشکر سره چه نبره کما
فلک به کیتی دگوتو به شیر او دبلتی دجار باجریه کما خشک یسکیتی دیر زیات وو د تیمور
دیوانک او ددویشت زره منظم لشکر مقابلی ته ووت هر کله چه دیر محمد لشکر هم د لاهور
جنگه نه وروسته شامل شوی و نه دی کبله اوس د تیمور د لشکر شمیر بولک دود یشت زره و
نهم داجه به هندوستان کیتی تیمور دظفرخان اودی د اولاد سره دیر ویر د جنگو نو ته
و مجبور شو او د تیمور وروسته ملهوخان اودی چه اقبال خان خطاب تی درلود د بلی
ورغی اویه دغه شای کیتی تی یواسلامی حکومت تاسیس کر او هغه خضرخان مسند شای تی به
سارنگ خان دلاسه دیوانت به خشنگلو کیتی پت گر خیده او د تیمور در اتاوت وروسته هغه
هغه تملی او دهند وستان د حکومت مسند تی د تیمور خغه اخیستی ویه د بلی باندی قبضی نه پرت
نمود د آخر دواو اته کاله آزاد حکومت کولونه وروسته دجمادی الاول به نهم سنه ۸۰۸ ه کیتی
تی قلمتان به خوا کیتی د خضرخان او گجرات د متحدو لشکر سره به جنگه کیتی دخیل یو عزیز
ملک شاه اودی چه دپهرام خان اودی محوی و ورتل شو او خضر خان ملک شاه اودی ته
دخیل ورور دوزاویه مسئله کیتی داسلام خان خطاب و کر که خه هم به ملتان کیتی د خضر خان
حکومت منتقل شو لیکن به د بلی باندی تی قبضه و نه کر بشوه اویه د بلی کیتی د اقبال خان اودی
وراره د محمود خان اودی محوی دولت خان د حکومت واگی به لاس کیتی و نبوا اولیا تو نهو
کلو بوزنی تی دیو د خوا دملیان دحاکم خضر خان او د بلی خوا دابراهیم شاه شرفی جو نور
دباجه سره کامیابی مقابلی کولی او د بلی تی د دواو د بیابا محلو اویو د شو او خغه ساته
او دشمنان به تی بیابا ماول اوبیره به تی وروستو کول به سنه ۸۱۵ ه کیتی قاصرا لدین مجبور
چه د شطراغ دباجه خغه تی کوم زیات اهمیت او حیثیت نه در اود می شو او دده دمر کیتی نه
وروسته د بلی اولو امر او اوشرفا و علماویه اتفاق سره دولت خان اودی به دی شیر به تیمور
کر چه دی د بلی باچا شای اویه دی دول سره سنه ۸۱۷ ه پوری دولت خان او دی د بلی
باچا اودا باچا مورخین د دولت خان اول به نامه یاد وی آخر نقض خان د بلی به نیولو

او د دولت خان اول په وژاو کامیاب شو او د خضر خان او دده د اولادې د حکومت په دوره کې یې ملک شاه لودی چه د اسلام خان خطاې یې درلود دیره ترقی و کړه او هم د اسلام خان وراره بهلول خان لودی دهند وستان پاچا شو چه دده دلمسی ابراهیم خان لودی د حکومت په دوره کې د دولت خان اول لمسی اویا کړوسی دوهم دولت خان د پنجاب صوبه د اروچه بابرته یې په هندوستان د حملې کولو ترغیب او تشویق ورکړی و دا دوهم دولت خان د سلطان سکندر لودی په زمانه کې د پنجاب گورنر مقرر شوی و دده د نیکه دخوا اویو خیل ملک احمد لودی تغلور واده بخامن دولت خان اونسرت خان اوبهارخان اوموسی خان لاهورته راغلل او دوهم دولت خان و دینه ډیر او مناسب جایه اودونه ورکړل اونسرت خان د ملک احمد لودی لودی ته یې خپله لور ورکړه .

د خان جهان لودی کورنۍ

د نصرت خان ورور دولت خان ته یوه ورځ د پنجاب د صوبه دار دوهم دولت خان په مجلس کې چا آواز وکړ او دغه آواز ته دولت خان صوبه دار او دولت خان د ملک احمد لودی د واده متوجه شو ددی کار په اثر دولت خان صوبه دار دیوبل چه دولت خان ته ور وړه یما به زه خپل نوم وگرځوم اویا به خپل نوم تبدیل کړه ده ورته په جواب کې یې عرض وکړ چه ستادی ستا خپل نوم مبارک شی اوزما دپاره بل نوم تجویز کړه لکه چه د پنجاب صوبه دار د دولت خان دپاره شیرخان نوم وټاکه او دینه وروسته به په شیرخان نوم یادیده . هر کله چه د پنجاب د حاکم دولت خان لودی او دهندوستان د سلطان ابراهیم خان لودی درازو عمروانو او حکومت خان، وروندله نوبه دغه وخت کې یې شیرخان اونسرت خان او بهارخان د زیوراده ورونه د پنجاب دغه روان شو او د بهار صوبې ته یې روانه ورسول په دغه لوی کې یې د پښتو حکومت لار او سه باقی و او هر کله چه به پښته کې یې محمود خان د سلطان سکندر لودی لودی او د سلطان ابراهیم لودی ورور پښتو امر او په سلطنت انتخاب کړ نو په دغه وخت کې یې دولت خان چه په شیرخان نوم پاندي یې شهرت درلود هم ددغې لوی سلطان په عسکر کې شامل شو په دغه وخت کې یې فرید خان چه په شیرخان لقب سره یې شهرت درلود او وروسته دهندوستان شهینشاه شوی و د سلطان محمود خان لودی سره د جو نیور خوا ته تللی و په دی مفر کې یې دواړه شیرخان دیوبل سره آشنا اوله دی کبله چه دواړه په نامه کې یې دیوبل سره شریک وو په خپل منځ کې یې ډیر خواږه دوستانه شو . د جونپور په جنگ کې یې سلطان محمود لودی ماتی و کړه او دولت خان چه په شیرخان نوم یې شهرت درلود دیوبل شوی بیرته پښتو ته راغی اود عسکریت څخه یې لاسی واخیست او به تبارک یې پیل وکړ . او هر کله چه شیر شاه مها پور اول کرت د عسکر په خوا کې مات کړ نو په دغه وخت کې یې شیر خان (دولت خان) خپل

تجارت پریتود او شیر شاه خفه ورفی او شیر شاه پخوانی دوستی او یزید گنوی د نظر لاندی نیولی ده سره ئی د مروت او عزت سلوک وکړ او ددی ئی دامراویه وله کښې شامل کړه دینه وروسته د (مالوه) زمیندارانو او رئیسانو شیر شاه ته پدی مضمون عرضونه وکړل چه مونږ ستا مطیع او تابع یو او مونږ ته یو سردار دی د پاره داو لېږه چه مونږ د هغه سوه یو لکای شو او د همایون کبارنده له دی علاقې څخه وباسو شیر شاه خپل مشر ځوی قطب خان د مالوه خواته ولېږه او شیر خان ئی د یو اتالیق په ډول قطب خان سره کړ او له دی کچه چه د مالوه امر او پخپله عریضی لېږلی دی او په دغو عریضو کښې یی د هر راز جانفشانیو افراز کړی او اوهمایون قطب خان سره ډیر عسکرونه لېږه او ده دا خیال درلود چه د مالوه ټول عسکر به د قطب خان خواته راټول او غوښته شی لیکن ، هر کله چه قطب خان او شیر خان د مالوه ته ورسیدل نو همایون د آگری څخه خپل وده میرزا عسکری او میرزا هندال د شیر خانو ته ولېږل او د مالوه امر او بد عهدی وکړه او قطب خان ئی یواځې پریشو د او میرزایانو سره یو لکای شو . هر کله چه قطب خان ته دده ملگرو وویل چه له دی لکای څخه وتښته نو ده ورته په جواب کښې وویل چه پرته له ما شیر شاه نور ډیر لسمان لری او لکسا دهر گټه هېڅ پروانه لری .

لیکن که ده د میرزایانو د مقبلی څخه وتښتم بودا کبار به زموږ د خاندان او کورنی عزت او وقار ته نقصان ورسوی . دای وویل او د خپلو لږو ملگرو سره ئی د میرزایانو په مقابله پیل وکړ او په ډېره میړانه ووژل شو . هر کله چه قطب خان ووژل شو نو شیر خان ته ملگرو بولل چه اوس په میدان کښې څه پدی پاتې او خپل لځان له دی میدان څخه روغ او سلامت وباسه شیر خان ورته په جواب کښې وویل چه زه به دا خپله سپېنه ډېره شیر شاه ته څه رنګه شېم دای وویل او په دښمنانو باندی ئی حمله وکړه او ډېر دښمنان ئی مړه او ژوبل کړل او پخپله هم و ژول شو ، هر کله چه شیر شاه د قطب خان او شیر خان ددی واکمې څخه خبر شو او د شیر خان څلور واده لسمان محمود خان او عمر خان او قاسم خان او کمال خان ئی د پټی څخه راوغوښتل او دی څلور واده نه ئی لوی لوی جاگیرونه او هلوغ او علم او نقاری ورکړی او د دوی ئی ډېر قدر وکړ او عمر خان ئی لځان څخه وساته او نور دری واده ئی دخپلو جاگیرونو خواته ولېږل او هر کله چه د برهان پور د قارونی پادشاه سیه سالار هاکم خان لودی د شیر شاه په خدمت کښې حاضر شو نو شیر شاه د هاکم خان لور د شیر خان ځوی هم خان ته واده کړه او شو ورځنی وروسته ئی عمر خان هم د خپل جاگیر خواته رخصت کړ ددی څلور واده وروڼو په خصوص کښې ډېر لکله ملککو شیر شاه ته شکایتونه وکړل لیکن شیر شاه نه د هر گټه او هر چا د شکایت په جواب کښې ویل چه تراوسه لا د ما اوه لځمکه د شیر شاه خان

به وینوسره ده او زده به صیخ صورت د شیرخان هامن بشم خیه کوی د شیرشاهانه وروسته
 سلیم شاه عمرخان او محمد خان د ریته او قنوج او کوالیار او پشانه او منجهن خوانان
 د حکومت د ملکی انتظام د پاره ولېتل او په سنه ۹۵۷ هـ کښې د عالم خان اودنی داور خغه
 د عمرخان غوی دولت خان د کوالیار په فلا کښې پیدا شو او هر کله چه د حلیم شاه دوفت
 وروسته عدلی د حکومت واگی په لاس کښې ولېولی نودده د وروغو سره طبیعت نه لگید
 او تل به له دوی خغه خیه و او په نیجه کښې ده د محمود خان او قاسم خان او کمال خان خج
 مغه ور کړې ساگیرم به پرتو واخستلی او د خیال په فلا کښې یې پسران کړ او دوی خبر یې
 رویدلو سره عمرخان وپتښت او د ما یوه په یو د معلوم خای کښې پتښت او هر کله چه عدو
 د خیال خغه د مجبورقال د لاس لاندی لښکری شیدی او اگر یې ته واپزف نو محمود خان او قاسم
 خان او کمال خان دوی وایره وروسته یې د خپل حای خغه د پستی او فخر خدمت د کار راز راو
 ورا شوان یې ورته ور کړل او د پوره انعام و او قیدان یو د پرخو وروسته یې هیو سره
 دوی هم ولېتل او د پای په جنگ کښې محمود خان او انجم خان د ولیدو وروغو د مغلو
 لښکرو په پوره شوان مردی سره مقابله وکړه او په دغه جنگ کښې وژا شه او هر کله
 به عمرخان د خپلو وروغو د مرگت او له دی خبری خغه خبر شو چه حکومت د پښتنو دلاسه
 دوت یو د خپل اهل او خیال سره د گجرات خوا ته روان شو او په سنه ۹۶۳ هـ کښې احمد آباد
 ته ورسید او د گجرات مشهور سردار شمس خان فولادی سره یو ځیر شو او هر کله چه
 د عمرخان غوی دولت خان غلې شو نو هغه د گجرات یو ځی پشانی امیر حاجی خان سره یو کړ
 نو د احمد آباد پخوا اداره نوی خای کښې د دولت خان معاش د ساگیرم ټول مقرشو
 او هر کله چه په سنه ۹۸۳ هـ کښې د لښکرو د گجرات حمله وکړه نو پدغه وخت
 کښې عمرخان هم د شیرخان فولادی د غوی عمرخان سره د جنگ په میدان کښې ووژا شه
 په دغه وخت کښې د دولت عمر ۲۲ کاله و.

سند عالی سره دولت خان

هر کله چه د مغلو لښکرو گجرات ولیدو و دولت خان د احمد آباد خیمه سوارات ته ولاړ
 د سوارات راجه دولت خان سره د عزت او تکریم ملوک وکړ او د خپلو مصاحبا و ټوله
 کښې یې شامل کړ او په سنه ۹۸۴ کښې د گجرات معاصر شاه ابو تراب دولت خان وسواران
 د پراو فوخت او خان اعظم میرزا عزیز د گجرات صوبه د پره یې وړاندی کړ او میرزا عزیز
 کولکه د دولت خان د خپلو مصاحبا نو په دغه وخت کې شامل کړ او په جهان دار نوم
 مای کښې یې ساگیرم ور کړ او هر کله چه میرزا عزیز د گجرات د لښکرو

و فوینتل شو نو دمرزا سره دولت خان هم یو لځای په سفر روان شو او په لپار کښې د سروهي نومي لځای په خوا کښې دراجپوتو یوې اوښې ډلې دمرزا عزیز په قافله ناڅاپه حمله وکړه دادره ناز که موقع وه او په ظاهر کښې ددغو خلکو څخه د لځان ساتلو کومه چاره نه وه دولت خان په دغې وخت کښې لوی کار داو کړ چه دراجپوتو په مشرتبې حمله وکړه که څه هم پخپله ژوبل او زخمی شو مگر دراجپوتو مشرتبې وواژه او د سردار د مرگ سره سم راجپوت و تشیدل او په دې کبار مرزا عزیز دیر شکر و نه و اېستل او په دغه وخت کښې ټپي دولت خان ته دوه زره روپۍ او و آس دانعام په توگه ورکړل او چه مرکز ته ورسېد نو د دولت خان دغه کارنامه ټپي باچا ته واوروله یاچا دولت خان لځان څخه راوغوښت تر دغه وخته پورې د دولت د مخ پر هار لایه پوره ډول سره نه وه جوړه شوی یاچا دده په دې کار دیر خوشحال شو او دخپلې ووزې څخه ټپي طوس شپې او کمپنه کوزه کړه او دولت خان نه ټپي ورکړه خو ورځې وروسته مرزا عزیز کو که د یاچا څخه خپه شو او خپله وظیفه ټپي پرېښودله او په کور کښې کښیناست لېکن دولت خان سره د دې هم دمرزا عزیز ملگر تیا بری نه شو دله مرزا عزیز عبدالرحیم دپرخان لځوی چه مرزا خان خطاب ټپي درلود او تر اوسه ورته د خان خاوان لقب راوړ کړ شوی خپل لځای ته راوغوښت او دولت خان ټپي دلاس نه ونيو او مرزا خان ته ټپي و سپاره او دا ټپي ورته وویل چه دا یو امانت دی چه زه ټپي تاته سپارم دده څخه به یخ وخت غافل نشی او تل ورسره دخپلو ورونو غوندې سلوک کوه په دې خبره مرزا خان دیره خوشحالی ښکاره کړه او دولت خان ټپي دخپل لځان سره بوته او دخپلو ورونو څخه به ټپي ورسره زیات ښه وضعت کاوه او دیر بری گران و او هېڅ کله به ټپي به خپه کاوه په سنه ۹۸۴ ه کښې د دولت خان او مرزا عبدالرحیم به منځ کښې تعلقات قاېم شو په سنه ۹۸۵ ه کښې شهباز خان کښیوه او مرزا خان به اودی پوراو میوا د حملې دپاره ولېږل را یا پر تاپ د بانسواری غرونو ته و تشید او په نوښتمیر او دی نور شاهي لښکرو قبضه وکړه په دې جنگ کښې دولت خان دیر جنگ او د قدر وړ څه متونه وکړل او دینه وروسته په سنه ۹۸۹ ه کښې کښې کښې مرزا عبدالرحیم د مظفر گجراتی په خلاف په گجرات باندې د حملې دپاره ولېږه او په دې جنگ کښې هم دولت خان مرزا عبدالرحیم وساته او داراز په میرانه او زړور تیا ټپي حملې وکړی چه د جنگ ټول مشکلات ور باندې آسان شو او د گجرات د دې کامیابی او فتحې په مسئله کښې مرزا عبدالرحیم ته د خان خاوان خطاب او پنج هزاری منصب ورکړ شو او دینه وروسته د سنده د مسخر په مسئله کښې دولت خان داسی میرانه او لځوانمردی ښکاره کړه چه یاچا ورته دوه زاری منصب ورکړ او د سنده (سنده) د کامیابی او فتحې کاغذونه د دولت خان دنوم په عنوان معنون کړی شو او په کوم وخت کښې چه شهزاده مراد د دکن په فتح مامور شو نو خان خاوان ټپي د شهزاده سره د اتالیق بهیث ولېږه او دولت خان هم د خان خاوان سره و او خان خاوان به ټپي د دولت خان د سلا او مصلحت څخه هېڅ کار نه کاوه او هر کله چه مراد مر شو نو یاچا

دده ورور دانیال ددکن اعظم مقرر کړ او خان خانان او دولت خان دواړه دده سره (داتالقی) په
حیث مقرر شو او شهزاده دانیال دخان خانان زوم هم و، او هر کله چه دغه شهزاده ته دا خبره ښکاره
او معلومه شوه چه د دولت خان څخه نه زه د ښه فکر اوسه بچ رای خاوند او نه زړه ورسره ی پیدا
کولی شم او خان خانان نه یې وویل چه دولت خان ماته را کړه ددی فرمایش په جواب کښې خان
خانان اول خپل غږ ورواږدی کړ، لکن هر کله چه شهزاده خپلې مینې یعنی دخان خانان اورته
ددی فرمایش په علمې کولو کښې ښیرزیت تا کید او اصرار کړی و، او پخپله هم شهزاده په
دغه نظریه ټینګه ولاړ و او خان خانان شهزاده په جواب کښې وویل چه دد شاه پخپله د دولت خان
په اختیار کښې ده او له مایه اختیار کښې ده هر کله چه دا خبره دولت خان ته وویل شوه نو هغه په
جواب کښې وویل چه له مایه اختیار دخان خانان په لاس کښې دی که ځان سره می ساتی او که جلا
کوی می اوزه به هېڅ کله به خپله خوښه لده څخه د جلا کیدو خیال و نه کړم په نتیجه کښې د ښیر
اصرار ته وروسته د صفری په میاشت سنه ۱۰۰۹ کښې دولت خان د شهزاده په ستو - مینو کښې
خامل شو او شهزاده دانیال د دولت خان په راوستلو او حاضرولو دومره خوشحالی ښکاره کړه
لکه چه یو دیر لوی سلطنت یې حاصل کړی او په یو ډیر لوی حکومت یې قبضه کړی دی شهزاده
د دولت خان ته د مسند عالی خطاب ورکړ او د ښه وروسته یې د خپلو ټولو چارو مدار الهمام او اختیار
دار یې د ښه وروسته اکبر پخپله برهان پورته ولاړ او شهزاده یې د احمد انګر څخه برهان پورته
راوغوښت شهزاده دخپل پلار د حکم او غښتنې سره سم برهان پورته ولاړ او دولت خان یې په
احمد انګر کښې پرېښود په ۲۸ شعبان سنه ۱۰۱۰ کښې مسند عالی دولت خان په احمد انګر
کښې مړ شو او دده عمر په دغه وخت کښې (۵۲) کاله و، دده جنازه برهان پورته یوړل شوه او
په دغه لار کښې ښخ کړ شو، د مسند عالی دولت خان د عمر څان څلوی دی چه مؤرخین ورسره
د دولت خان سوم یعنی دریم دولت خان وایي او که دریم دولت خان داسه نوم د دولت خان په لار
شیر خان نه وی مشهور شوی نو هغه ته به دریم دولت خان او نه د دریم دولت خان
ویل کېده، ډیرزا عبدالرحیم خان خان خا نمان به ویل چه که یو سړی هر څومره
ډیر اوصاف واری مګر کوم رعب او قبح هم لری لږ ګن دولت خان بودار از شخص و چه مایه
هغه کښې پراته او اوصاف کوم عیب نه دی لیدلی او که انسان غواړی چه اړ و مړو دی دولت خان ته
کوم عیب منسوب کړی نو هغه به داوی چه دولت خان د ضرورت څخه زیات همت در لوب او دایو
داراز عیب دی چه ډیر اوصاف دی ور څخه زار او قربان شی

د مسند عالی دولت خان څخه دده لحافین پاتې شوی ووجه دیو نوم محمد خان اود بېل و م ښیر محمد خان
راودی دواړو لمانمو هم دخپل پلار سره بر لاری ددکن په جنگ ک کښې خپله مړه ښکاره
کړی او د ښیر و د خدمتونه یې کړی و او دا دواړه لخوا ښیر ته له مسکریات دفن او د مېرمن څخه

دبوره علم اوفضل خاوندان هم دوشهزاده دانیال دغه دواړه وروڼه په خپلو مصاحبینو کښې داخل کړی، اوددوی هر راز رعایت به ئې کاوه اوددوی روزنی ته به ئې ډیره توجه کوله په سنه ۱۰۱۱ هـ کښې ددولت خان لوی محمد خان مرشو اوله ده څخه یو خضر خان نومی لوی پاتی شو او په دی وخت کښې دمسند عالی دولت خان صرف یو پیر خان نومی لوی پاتی شو هم دغه پیر خان ددولت خان لوی دی چه وروسته ورته دخان جهان لقب ورکړ شوی او تر نن ورځې پورې دخان جهان لودی په لقب او خطاب شهرت لری اوهم دغه شی ددی کتاب دلیک او اصلی باعث او حقیقی موجب دی

خان جهان لودی

په سنه ۱۰۱۰ هـ کښې پیر خان ددولت خان لودی لوی دوشهزاده دانیال په مصاحبت کښې شامل شو دپیر خان قابلیت اواعلیت ډیر ژر دوشهزاده توجه ځانته جلب کړه اوشهزاده لوی د بیلار هم البدل وگاته اوده اختیارات اوافتداری ئې ډیر زیات کړه او ددولت خان موی چاری او وظائف ئې دته وسپارلی اود دی العی به لاری ورځ ۱۰۱۳ هـ شهزاده دانیال په د کن کښې وفات شو

اوده مرگ نه شپږ نیم میاشتې وروسته دجمادی الثاني په ديار لسم ۱۳ ورځ ۱۰۱۴ هـ اکبر هم مرشو اوشهزاده سلیم داکبر دمرگ نه وروسته چه جهانگیر لقب ئې در اود په تخت کیناست په سنه ۱۰۱۳ هـ کښې چه شهزاده دانیال زوندى ونوه کړه ئې پیر خان څخه ددی خبری پغام اوخبر ولېږه چه ته ماڅخه راشه غالباً جهانگیر پیر خان اودی کبله خپل خان څخه راوغوښته اود شهزاده دانیال څخه ئې جلا کاوه چه هم داشهزاده دانیال دسلطنت دتخت په نیولو کښې دجهانگیر رفیب و اوهم نه دجهانگیر رقابت کولی شو او پیر خان دخوا نمدی اوقابلیت دشهرت څخه جهانگیر نه رسیدلی و لیکن که څه هم جهانگیر پیر خان ته هر راز اطمینانونه او طمعی ورکړی لیکن پیر خان دا خبره غوره نه کړه چه دشهزاده دانیال څخه جلا شی په کوم وخت کښې چه اکبر وفات شونو په دغه وخت کښې خان خانان او پیر خان دواړه په برهان پور کښې واود دکن دمعاملاتو په اصلاح او حل کولو کښې مصروف و میرزا عزیز اومان سنگه دواړه ددی خبری مخالف و چه جهانگیر به تخت باندی کښی اودوی غوښتل چه دجهانگیر لوی خسرو به تخت باندی کښی و خسرو دمان سنگه خور ئې اود میرزا عزیز داماد اوزومو که شهزاده دانیال زوندى وی نو خان خانان به ددانیال دپاره دجهانگیر په مقابل کښې ډیر کوشش کړی اودانیال به ئې په تخت باندی کښیولو او پیر خان به هم په دی کوشش کښې برخه اخستی وی لیکن پیر خان او خان خانان دواړه ددانیال دوفات لایخوا ددی تسکلیف او مصیبت څخه خلاص کړی و او په دی وخت کښې جهانگیر هم دشان خانان او پیر خان څخه کومه اندیشه اوویره نه در لوده

اوهم داسب وچه جهانگیر به تخت باندی، د کیناستاو سره سم خان خانان ته ددکن مهماتو داهتمام مسند اوخلعت ولېزه اوپیرخان ئی خیل لخان شخهراوغوبت خان خانان دشاهی ایاچیانو سره، دفریضی به دول یومسکتوب به دی مضمون ولېزه چه پدی وخت کشی به بیخ صورت دپیرخان تیگه له دی لهای خغه مناسب نه دی هر کله چه جهانگیر لادیخواشغه داخبره غوینتله چه پیرخان خیل لخان شخهراوغواوی نودخان خانان دغی پیشنهاد لادجهانگیر دشوق اورتیز کر اودوباره تاکیدی حکم ئی به دی مضمون صادر کر چه بلاوقفه پیرخان ماشغه راولېزه ددی حکم به رسیدلو پیرخان دپیرخان بورشغه روان شو او هر کله چه به لاهور کیتی جهانگیر خسرو نیولی او حسن بیگ اونوروته ئی سزا ورکری وه دی دجهانگیر به خدمت کیتی حاضر شو جهانگیر دپیرخان به راتاو دیرخوش شو اودصلابت خان خطاب اودوه هزاری منصب ئی ورته ور کر اودینه وروسته جهانگیر د کابل به اووری روان شو اوپیرخان اودی چه صلابت خان اقب ئی درلود هم دخیل لخان سره کابل ته بوته به دی سفر کیتی به ورخ تر درلحه دجهانگیر توجه دصلابت خان به خصوص کیتی زیاتبدله اوهر کله چه د کابل به جهانگیر بیرته لاهورته راغی اوصلابت خان ته ئی پنج هزاری منصب اودخان جهان خطاب ور کر او به خپله فرزندى باندی ئی هم مقتدر کر .
لیکه چه پاچا به خپله قلم دایت وایکه .

فرزند خاص شاه شد از قدرت الله
خان جهان مرید جهانگیر یاد شاه
و ددی بیت دلیکونه وروسته ئی ملا احمد مهر کن را وغوینت او ورته ئی حکم ور کر چه اییت دگونی به عمی کیتی وکینه اورائی وده اوهر کله چه ملا احمد گوته تبارک کری دپاچا مضورته را وده له نو پاچا به خپل لاس دغه گوته خان جهان ته ور کر هر کله چه حاسدینو به خان جهان دپاچا دغومره اطف او مرحمت او عنایت ولیدلو موقعه ئی پیدا کری اوباجا ته ئی مخصوصی دول دوپل یو یشتون ته دومره جگه مرتبه ور کول او به لخواړوالی نیول د عقل او احتیاط شغه اری کاردی به جهانگیر دحاسدانو دغو خبرو ادولی او معکوس اثر و کر او به بلخ ئی به دربار کیتی خان جهان ته مخصوص خلعت او مخصوص آس او دجواهر و تسبیح مرصع خنجر او کمر بند او به زرو چرا و شوی توره ور کر او دقوار امر او ا د د زیرانو شه ئی به یوجگه ممتاز لهای کیناوه اوله قولو شغه ئی ورته جگه رنه ور کر .

هر کله چه جهانگیر دارالسلطنت آگری ته ورسید نوده دمرزا عزیز کو که دو زلو اراده کره او توالو امر او دپاچا ددی ارادی تائید و کر . خان جهان به دی مجلس کیتی نه و شریک یی او شاید چه دی به دغی مجلس کیتی چا قصدأ نه د شریک کری هر کله چه خان جهان چا ددی ارادی خغه خبر شو نو به پناه دپاچا حضورته حاضر شو او به دیره آزادی سره ئی

ورته په دې ډول عرض وکړ چه دخان اعظم مور (جېجې) ستا پلار ته ټی ورکړې بډی اودخان اعظم پلار شمس الدین محمد خان (انکه) په هغه وخت کېنې چه سلطنت په خطر کېنې و بیرم خان ته سخت شکست ورکړی دسلطنت بنیادنی کسک کړی و او هم دغو کار نامو حاسدان دی خبری ته مجبور او آماده کړل چه هغه په تاباندی مړ کړی اوسره ددی چه هغه ستا په پلار خیال لمان ډدا کړی دی - دمرزا عزیز کو که کار نامی او داخبره چه اکبر په دهغه دیر ازونه وړل هرچا ته ښکاره ده مرزا عزیز ستا تره دی او ستا د عزت او عظمت لځای دی او دهغه په اضطرابی غلطی دومره سخت گیری کول او هغه سره دغه د بی مهری - لاک هېڅ کله ستا دشان سره مناسب نه وی په پاچا باندی دخان جهان و بنا پوره اثر وکړ او هم په دغه وخت کېنې ئی دمرزا عزیز چه خان اعظم لقب ئی درلود ټول لغز شونه او سهوی معاف کړی او اوه هزاری منصب او خلعت او آس ئی ورکړل :

که څه هم عبدالرحیم خان خانان دجهانگیر په تخت باندی د کیناستلو په موقع کېنې دجهانگیر مخالف اومزاحم نه واونه دی په دارالسلطنت آگره کېنې په دغه وخت کېنې موجود ؤ لیکن دجهانگیر په تخت باندی د کیناستلو څخه لنډی ورځی وړاندی دی ددغی کار مخالف و اوهم له دی کبله په دغه وخت کېنې یعنی په تخت باندی د کیناستلو نه څخه ورځی وروسته دجهانگیر انتقامی جذبی حرکت وکړ او ده دخان خانان پنځه زری منصب اودامارت اول سامان او ټول جاگیر او نور شان ضبط کړل او خیال ئی درلود چه دی نظر بند کړی او د دربار امراء هم دخان خانان مخالف او بد خواه وو او که چاده سره همدی هم لرله نو هغوی دومره جرئت نه درلود چه دخان خانان په خصوص کېنې کومه دخیر خبره وکړی شی په دی ناز که موقع کېنې چه لمحکه او آسمان ټول دخان خانان مخالف لېدل کېدل خان جهان لودی خپل شرافت او انسانیت په دی ډول ښکاره کړ چه په آزادانه لېچه اودول ئی په دربار کېنې پاچا ته په دی مضمون عرض وکړ چه خان خانان دسلطنتی کورنی پخوا ئی نمک خور او روزل شوی دی او دده ذلیلول اورسوا کول او دته ضرر او تکلیف رسورد شاهانه ذات سره مناسب نه دی او دینه وروسته ئی داشمر و اوست :

چو برآب فرومی نه برد از بی آسکه شرم دارد ز فرو بردن پرورده خویش

دخان جهان دی خبرو د فېچن ار تازیانی کار ورکړ او دجهانگیر په زړه کېنې ئی دهغوی او دگنډر ښکلی او غوره او صاف برته ژوندی شو اودخان خانان منصب او جاگیر ئی بیرته ورکړل او ددکن په نظامت ئی مامور کړ . دینه وروسته جهانگیر بیادوباره دخان خانان څخه له دی کبله خپه شو چه ده دغې جی جی شمی سره دوستی پیدا کړی او دجانه نومی لځای

او نورو لجاو خو کلي او باندي نى په خپله خوښه غنبرجې حبشې ته ورکړى وى . خان خانان آگرې ته وغوښتل شو اونزدې وه چه دته يوه دعبرت وړ سزا ورکړې داواري هم خان جهان دسره و دنگل او د خان خانان سفارش نى و کړ اوپه يو دا راز لطيف او عاقلانه ډول نى پاچا يوه کړ چه دغه ټول فيض او فخر ساده شو او دخان جهان څخه نى دخان خانان ضمانت واخست او بيرته نى دوکړن نظام ته ولېږه .

پورته مو داخبره ذکر کړيده چه دخان جهان لودي پلار نورو دولت خان دسرا عزيز او مرزا عبدالرحيم سره په کوم ډول تعلقات او دوستي درلوده خان جهان دخپل پلار ددى دواړو محبانو او قدر دانانو حقوق په ښه ډول سره ادا کړل . لښکرن د ټولو څخه د حيرت مقام دادى چه په کوم وخت کښې جهانگير دراجه مان سنگه دامتيمال اراده وکړه نو په دغه وخت کښې هېچا ددى خبرې خيال او گمان نه درلود چه کم يېو سړى به دمان سنگه په خصوص کښې دسفارش اقدام وکړى اويا به په دى خصوص کښې خوله بيرته کړى مان سنگه دغه سړى و چه ده غوښتل چه جهانگير دتخت څخه محروم کړي اودا کښې دمرگ نه وروسته نى دى دپاره چه خبرو په تخت کښېنې ډېر زيات کوښښونه وکړل او هم نه خان اعظم مرزا عزيز کو که غولولى اوپه دغه خيال او کار کښې نى دخان سره نى شريك کړى وو جهانگير په خپل زړه کښې دمان سنگه څخه ډېر نفرت درلود لودي په راجيو او باندي ډېر بد گمان شوى و دجهانگير په دربار کښې هېڅوک داسې شخص نه و چه دغه دمان سنگه په خصوص کښې دغېر کومه خبره وکړې شى ليکن په دى موقع کښې هم خان جهان لودي وړاندې شو او هغه پاچاه دمان سنگه د کار نامو او فدا کارو هغه دامتيمال واوراوه چه دا خبره دپوره کښې نى کړى دى او دى مطلب ته نى هم پاچا ملتفت کړ چه دپاچا دپاره دسلطنت داستحکام اورونک دپاره دعفوى نتيجه دانتقام څخه ډېره ښه او غوره ده ليکه چه جهانگير دمان سنگه دقتل دارادى څخه صرف نظر وکړ اودېر مناسب جاگير دورکولو نه وروسته نى ددکړن خواته رخصت کړى او دى په هم دغه لڼاى کښې مړ شو . گویا خان جهان او دى ددى خبرې قبيکه کړې وه چه دهر شاهي معتوب سفارش وکړى اودهر معزز شخص عزت محفوظ وساتى اوتل به نى ددى خبره کوښښ کاوه او که خان جهان لودي ته وى او جهانگير به دغه درېواړه امراء يعنې خان اعظم مرزا عزيز کو که او عبدالرحيم خان خانان او راجه مان سنگه وژنى وو او دپاچا پاك لاسونه به ددوى په وينو سره شوى اوده هندوستان په بدنامو پاچايانو کښې به شامل شوى و . او دشاه جهان ددورى هيڅ يو مؤرخ د خان جهان لو دى هغه کار نامى او دجهانگير په دربار کښې دده هغه اقتدار چه دته خدای ورکړى وه دى کبله مفصل نه دى ليکلى اونه نى ليکلى شو او دا ليکه چه دشاه جهان په وخت کښې خان جهان لودي دسلطنت دښمن او

باغبی او طایفی گنبدل کسبه لکه چه په وړاندی کرښو کښې به مونږ دغه زده ژویلوو ننگی
 داستان بیان کړو . دا پورته ذکر شوی اکثر معلومات او حالات د مثنی افغانی نو می هغه
 کتاب څخه اخیستل شوی دی چه د جهانگیر په دوره کښې حبیب الله هروی تصنیف کړیدی .
 ددکن دسلطنت نظام شاهي او دپایي تعلقات دپړ خراب شوی وو جهانگیر شهزاده پرویز
 دکن خواته ولېږه لیکن د شهزاده دروخته لونه وروسته ددی خبری ضرورت محسوس شو چه
 باید دغی خواته یوزیر دست سیه سالار اود تدبیر خاوند ولېږل شی ، ددربار امر او د خان
 جهان لودی امر او اقتدار ته نشو کښلی او ټولو به دده د حسد په سترگو محسوس او له دی
 کبله دوی داخبره غوښته چه په کومه وسیله خان جهان لودی د پاچا څخه بیل او جلا کړی
 او هم ددی مضبوطی په امر آواز به دا مشوره او دا نظریه ښکاره کړه چه پسرته دشان
 جهان لودی بل دا راز غوره او د تدبیر خاوند شخص نشته چه هغه ددکن مهمات او مشکلات
 به په شان سره حل کړی شی او دا مشوره بالکل معقوله او په نهایه اونه په دغه دربار کښې
 د خان جهان لودی غوندی بل شخص و جهانگیر طوعاً او کرهاً دخپل پسرته څخه دشان جهان
 جلا کیدل غوره کړل او خان جهان د سنه ۱۰۱۹ هـ په اوتلر کښې شهزاده پرویز څخه
 برهان پورته ورسید اود دکن په مهلتو کښې شریک شو اود صفری په ۱ سنه ۱۰۱۹ هـ کښې
 دملیکایور دجنگلگه په میدان کښې خان جهان او دده وراره خضر خان ددکن دلتیکو سره
 په مقابلو کښې دخپلی پښتون ولی حق ادا کړ او خپله لخوا نودی او براته کی خلکو ته
 ښکاره او په دکن کښې یی د دیلی د سلطنت رعب او شان ښکاره
 کړ عبدالسر حسیم خان خاندان د اتالیق په توگه د شهزاده سره ولیدلیکن
 تر اوسه دوی کرم بو کیدل نه و کړی شوی د خان جهان لودی په رسیدلو ددکن د مهماتو رنگه
 او بڼه بدل شو او هر کله چه د نظام الملک لیکرو د خان جهان لودی بمقابل کښې خواری
 ماتې وکړه او بدغه وخت کښې د غنبرجی حبشی ته خوا دروغی درخواست راغی که څه هم
 خان جهان لودی او شهزاده پرویز دواړه دروغی طرفداران نه ولیدل خان خاندان او دلشکر
 نور مشران روغی ته آماده شو او غنبرجی حبشی د بالا گهاټ او جالنه خوا علا فی دوی ته
 وکړی او د یو مغلوب په حیث یی وروغ وکړه . ددی روغی نه وروسته شهزاده د خان خاندان
 او خان جهان سره برهان پورته راغی او دا ځای بدغه وخت کښې ددکن د ناظم مرکزو
 د رجب د میاشتې په اوم سنه ۱۰۱۹ هـ کښې مهابت خان د پاچا له خوا راوړسید او خان خاندان
 به یی مضبوط شاهي حکم راوړسید چه فی الحال خپل ټول وظائف خان جهان ته وسپاره
 او آکری ته راځه لکه چه عبدالرحیم خان خاندان د شهزاده اتالیقی او د دکن ټولی چاری
 خان جهان ته وسپارلی او مهابت خان سره آکری ته روان شو خان جهان تر یو ویشو میاشتو

وردی د شهزاده اتالیقی او د بر آراز د کن ناسظم او حاکم و - او در پیغ الاول پسه د و همه
رخ سنه ۱۰۲۱ کښې ارادت خان چه خان اعظم خطاب ئی درلود د شهزاده اتالیق مقرر
وو او برهان پورته راغی او خان جهان اودی پخپل حال د سیه سالاری پسه عهده پستانې شو
شعبان په ۱۹ سنه ۱۰۲۱ ه کښې خان اعظم شهزاده پرویز د برهان پور څخه د خپل ځان
ره دولت آباد ته روان کړ ، جهان گېر ددی خبری حکم وړ کړی و چه د بر - نه د موسم
تیریدلو او د سهیل د ختلونه وروسته باید د برهان پور لښکری د شمال او مشرق له خوا او
گجرات حاکم عبدالله خان فدوی د علی مردان خان او خان عالم سره د شمال او مغرب له
واړه پسه دولت آباد حمله وکړی ددی حکم او فرمان سره سم خان اعظم د برهان پور څخه
یان شو لیکن پدغه وخت کښې د احمد نگر شاهي نظام لښکرو د خاندیس په صوبه حمله شروع
پی وه او له دی کبله د خاندیس د صوبی د حفاظت د پاره خان جهان مقرر شو خان جهان
دوه لښکری پخوا کښې د نظام شاهي لښکری ماتې کړی او د دکن د لښکرو ملا ئی ماته کړه
په شلو ورځو کښې ئی د ننه د ننه د خاندیس او د خاندیس د سرحداتو څخه حمله راوړو نکي
غلزل او ددوی خطرته ئی بالکل په اطمینانی ډول سره ور که کړه او له دی لځای نه
شهزاده په اورچه ډېر ورو ورو د دولت آباد خواته وړاندی کېده روان شو او هغه سره
لځای شو او دغه لځای ته رسیدلو سره سم ئی دا خبر واورید چه غنبرجی حبشی یعقوب خان
شلو زرو سپرو سره د بالا گهاټ ته په خاندیس باندی د حملی کولو د پاره لږېلی دی او
ی خبردارویدلو سره سم خان جهان اودی پدی خیال د بالا گهاټ په اورروان شو چه دغه
م شاهي لښکری ماتې کړی او د هغی خوا څخه بیرته دولت آباد ته راشی او پدی چپاو
پي راجه مان سنگه او صورت سنگه هم خان جهان اودی سره ملگری وو - هر کله چه دی
گهاټ ته ورسید نو د کښانو لښکرو ته ئی ماتې ورکړه او دینه وروسته خان جهان اودی
دلت آباد خواته وخوژید په دولت آباد باندی د حملی کولو تاریخ د پخوانه قاکل شوی د
باید په محمدغه ورځ عبدالله خان فسوی او خان جهان اودی د دواړو ډډو څخه حمله وکړی
جهان اودی د بالا گهاټ څخه فارغ شوی د دولت آباد خواته په یو دا راز وخت روان
، و چه باید دی پدغه قاکل شوی تاریخ دغه لځای ته اړو ورو رسیدلی وی لیکن یوقدرتی
ده ته پیش شو او هغه داو چه په لبار کښې په دوی باندی یو دا راز سخت باران شروع
چه لښکردی خبری ته اړ او مجبور شو چه دوه دری ورځی حصار او پسه یو لځای کښې
شی او هر کله چه دباران څه قدرته دوی ته مهلت ورکړ نو دوی د دولت آباد خواته
، شو - سره ددی چه عبدالله خان فدوی ته دا خبره معلومه وه چه خان جهان اودی تراوسه
، آباد ته ندی را نژدی شوی او دوه دری ورځی لنډه به وکړی لښکن سره ددی ده

یوالمی پدی خیال چه دولت آباد فتح نموده نوم تمامه شی دخان جهان انتظار نی و نه کړ اوسمه نی و کړه
او د دولت آباد نه دولس کړو ه بیرته په بیضا پور نومی لځای کښی نی د غنبر چی حبشی
سره مقابله وشوه او عبدالله خان پدغه مقابله کښی مانی و کړه او و تشدید او علی مرد انصان
او مرزا میر خوردار خان چه خان عالم خطاب نی درلود دواړه سرداران ژوبل او گرفتار
کړی شو خان جهان لودی د دولت آباد څخه ۳۴ کړوسه بیرته وچه ده د عبدالله خان دماني
او تشدید او او د دواړو سردارانو د ژوبلی او نیولو خبر واورید اودغه حال ورته معلوم شو په
دغه لځای کښی خان اعظم هم دخپلوالیکرو سره دخان جهان سره یو لځای شو اوشهزاده ورو ستو
په ملسکا پور نومی لځای کښی اقامت کړی وهر کله چه شاهی لیکر د عبدالله خان دماني او
علی مردان خان او خان عالم دواقاتو اومانی او نیوانه خبر شو نو ددوی او ددوی د سردارانو
حوصلی ټپتی او خرابی شوی اوتولو دا خبره ښه او مناسب و گڼله چه باید بیرته برهان پورته
ولاند شو لځکه چه د دشمن لیکر ډیر زیات اوشاهی لیکر وته د جنگ دواړو موډرا رسواو کوم
پوره انتظام نشته دی د خان جهان لودی د بیرته تللو څخه با لیکل انکار و کړ او
دوی ته نی وویل چه تاسی ټول بیرته ولاندی اوزه یوالمی دخپل شخصي سر سره دلته پاتی کېږم
اوبه دشمن حمله کوم دا اختلاف ډیر وړاندو او خبره دی بدمته ورسیده چه خان اعظم اومان سنگه
او نور سنگه یو بنديله او خواجه ابو الحسن او نور ټول سرداران د خان جهان لودی خیمی ته
و رغلیل و تولو دا خبره غوښتله چه دی په مرزا غنبر بیرته تلونه آماده او دی په دی خبره
رضا او اذار کړی چه بیرته ولاندی مگر خان جهان با لیکل دی کار نه آماده نشو په دی
اصرار او انکار کښی نری ورغی تیری شوی او د نظام شاهی لیکر و خیمی د ستی ددوی
دلنیکر لځاوت را نودی شوی او خپل جسارت نی دوی ته ښکاره کړ چه دغه د ستی دوی
ماني کړی او بیرته نی و لځلوی ددی قضی د فیصله کولو او د خان جهان د بیرته یو تلو دپاره
مان سنگه او خواجه او ابو الحسن او نور سردارانو داند ډیر غوره کړ چه باید یوسف تیار کړشی
لځکه چه په دی مضمون پسند و لیکل شو چه خان جهان په هېڅ صورت بیرته تلو ته نه آماده
کېږی مونږ د حکومت مفاد اوشاهی مقاصد په نظر کښی نیولی دا خبره مصلحت گڼو چه له دی
لځای څخه بیرته وگرځو او دولت آباد خزانه بالیکل وړاندی ولاند شو مونږ ټول خان جهان
په دی خبره مجبور و چه بیرته ولاندی او که زمونږ دا نظر به د پاچا خوښه نه شوه نو مونږ به
د شاهی عتاب وورد اومستحق یو او د خان جهان ددی خبری او مسئولیت سره کوم ربط او علاقه
نه لری مونږ دا کاغذ خان جهان ته د سند په ټول وړ کړو هر کله چه په دغه سند ټولو
امضاء گانی و کړی او مکمل شو اودغه سند خان جهان ته وړاندی کړی شو نودی بیرته تلو ته

تبار او بوده شویسکن تراوسه لادوی روان شوی نه دو چه دملیکا پوره دشهزاده کاشانه به دی مضمون را ورسیده چه داحمد نکر نظام شاهي حکومت دبیجاپور عادل شاهي حکومت به ذریعہ دروغی درخواست کړیدی او دبیجاپور دسفارت نه مونږ څخه را رسیدلی دی . به غرضی دول پښتکه معارض کړی او ټول سرداران او امرآ د خپلو لیکرو سره ملکا پور نه بیر ته دی دیارہ راشی چه دروغی به شا اوخوا کښی مشوره وکړو- لکه چه ټول ملککا پور ته ور سیدل اوصالح نامه ترتیب شوه .

هر کله چه به ملککا پور کښی صلح نامه لیکل کیدله او تکمیل نه رسیدله په شلم دمحرم سنه ۱۰۲۰ هـ کښی حبیب الله هروی دخان جهان لودی ملازم د مخزن افغانی نو می کتاب به لیسکلوییل وکړ او په اسم دمحرم سنه ۱۰۲۱ کښی به برهان پور کښی ئی دا کتاب خلاص او ختم کړ . دصلح نامی دتحریر او تکمیل نه وروسته شهزاده یوزیز دملیکا پور څخه روان شو او دمحرم دمیاشتی په آخر سنه ۱۰۲۰ هـ کښی داهرا و سره برهان پورته ورسید او دریمع الاول د میاشتی سنه ۱۰۲۱ هـ پوری خان جهان لودی په برهان پور کښی دشهزاده یوزیز سره و او دریم الاول په دوهم تاریخ سنه ۱۰۲۱ هـ شاهي حکم سره سم خان جهان لودی دبراردصوبی گورنر مقررشو او دبرهان پورته دایچ خواته روان شو جها نگیر دبرار دگورنری فرمان به خپل قلم لیکلی او دخلامت اوتوری سره ئی ده ته لږځلی و په دغو وختو کښی دبرار صوبه یوه سرحدی صوبه وه او ددی صوبی دحکومت دیارہ دیر هو ښار او معتمد شخص یکارو . اوهم به دی کال دتمیان به میاشت کښی دجهمی په شپه به ایلچپور کښی خان جهان به خوب کښی د حضرت عالی الله علیه وسلم زیارت وکړ خان جهان چه سپار د خوب به را ویش شو نو ددی خو شحالیا به اثر ئی خپل ټول مال اوښته په فریبا و وویشه او به ایلچپور کښی خسان جهان دذالحجې ۱۰۲۲ پوری پاتی شو او ددی سرحدی صوبی انتظام ئی په ډیر ښه شان سره وکړ دانه به ده څخه ډیر علما او صالحا اوصوفین راټول و او په دی لوی کښی به دده دعوامرا و وختونو ډیره برخه دعالماو اوښو خلکو په مجلس او معاصحه کښی تیریدله ډیره ایلچپور کښی دجهانگیر شقه پورچاچه په خپل قلم لیکلی وه خسان جهان څخه را ور سیده چه دهغی الفاظ دا وړ .

فرزند سادات مند صاحب اقبال گوهر درج دوات واجلال منظور انظار مرید با اقتدار خان جهان باستفاضه انوار خاطر داش آرای منظور و معظوظ بوده خاطر اشراف اقدس مازا نگران خود شناسید و چون مهمات دکن عمده المالک رکین السلطنت خان خانان سپسالار وابسته بالفعل مهمی که باعث توقف آن فرزند در میان نیست باید که خود را متوجه در گاه سازد و اگر درین باب تعطیل نماید بسند ازین به طلب او چیزی نوشته

نخواستند - ددی شاهی شقی به رسیدلو بگوان داس دسلطنت و کبیل چه به ایلیچپور
 کئی و خان جهان ته می ددی خبری مشوره ورکره چه باید ته اومرو به دی خصوص
 کئی شاهزاده پرویز او خان خیانتان سره مصلحت و کری ددی وینا به اثر خان جهان
 برهان پورته اطلاع ورکره او شاهزاده به دی کیفیت خبر کر او ددی اطلاع او مصلحت به
 جواب کئی شاهزاده فی الحال خان جهان ته ولیکم چه ته ایلیچپور بالکل پری نذر دی
 اوزه به پاچا ته ستایه خصوص کئی ولیکم چه به دی موقع کئی دایلیچپور خغه دخان جهان
 تللی به هبش صورت مناسب ته دی شاهی در بارت ته شاهزاده ددقی خط رسید لو او
 دخان جهان پاچا خغه نه ورتلدو حاسدانو ته دخبرو جوړ ولو موقع ورکره او هغو راز راز
 دروغ شکا پتونه جوړ او دپاچا به زده او دماغ کئی می دا خبره کینولنه چه خان جهان
 پخپله داخبره ته غوازی چه در بارت راشی او دا ځکه چه هغه ددکن دشاهانو سره دوستانه
 تعلقات قائم کریدی دی پرویا گنداو خبرو به پاچا دومره اثر وکړ چه پاچا خان جهان
 دبرار صوبه داری خغه دگجرات حکومت ته تبدیل کر او دتبدیلی به فرمان کئی می ورته
 ولیکل چه دبرار صوبی خغه دگجرات صوبه بیه ده او به دغه شای کئی دگول او بهیل
 قام هومتر دینوچه به غرونو کئی می لهای نبولی دی اوسر کشی او بی لباری توب می اختیار کریدی
 ستایه ورتلدو به دغو به بیه شان سره علاج او چاره وشي ، لکه چه خان جهان دایلیچپور خغه
 روان شاول برهان پورته شاهزاده وابدلو دیاره ولاړ اوله دغی لهای خغه گجرات ته وخورئید .

شاهزاده خان جهان سره دومره مینه پیداشویره چه شاهزاده به هبش صورت دا خبره
 ته غوښتله چه خان جهان اودی لده خغه بیل او جلا شی هر کله چه خان جهان گجرات ته
 ورسید نویه تنها لیسیر نوی فلاح کئی می لهای وینواو به خورور لخوا کئی دغه صوبه دمر رازفتو
 خغه یا که شوه هر کله چه به گجرات کئی دخان جهان خغه یونیم کال خبر شونو دینه وروسته
 شاهزاده پرویز دپاچا حضور ته یوه هر بیه به دی مضمون ولېزله چه اوس به گجرات کئی
 دخا جهان پاتی کیدلو ته ضرورت نشته دی اوزه دا غواړم چه خان جهان ته ددی
 خبری اجازه ورکړی چه هغه مساره به برهان پور کئی وی - جهانگیر د شاهزاده دا هر بیه
 منظوره کره او خان جهان دشعبان په ۲۷مه ۱۰۲۳ دتالانسیر دفلا خغه روان شواو درمضان
 به امپری ورځ برهان پورته شاهزاده خغه ورسید هر کله چه به برهان پور کئی دخان جهان
 شاهزاده سره نه مباحثی تیری شوی نو نور جهان بیگم جهانگیر به دی خبره مجبور کر چه
 خان جهان دبرهان پور خغه دارالسلطنت ته راوغوازی لکه چه ددغی فرمایش په اثر
 جهانگیر بیادو باره مکتوب ولیکه او به دغه مکتوب کئی می ده سره دخیل ملاقات شوق
 ښکاره کر او خان خغه می راوغوښت به دی محل کئی شاهزاده پرویز قول ته بیرونه او

گویند به پیکاره اوی ایچی ثابت شو او د جهانگیر به خوا دخان جهان دروغ بختاب
 مخصوص کیتی مسلسل فرامین را در سیدل او به ۴ دجمادی الثانی ۱۰۲۴ هـ خان جهان
 دبرهان پور خفته داجیر خوانه چه جهانگیر هم به دغی کیتی و روان شو او شاهزاده
 پرویز دخان جهان لودی سر به دبر خیسگان او بشکو به کوستر گوداغ و کره هر کله چه خان
 جهان داجیر ته دوه دری منزله لودی شونو جهانگیر دده داسقبال دیاره شاهزاده خورم
 (شاهجهان) دده مغی ته واپیزه اود خیل یو مخصوص معتد به لاس ئی ورته خلعت او خاصه
 آس هم واپیزه (او هر کله به دی داجیر ته یو منزل لودی شو او بجا دده داسقبال دیاره
 دنور جهان یار اعتماد الدوا و آصف خان وزیر اعظم او مهابت خان دریاره دبر او ی
 وزیران واپیزه - او به داجیر کیتی د خان جهان دیاره دبره عالی خیمه اوسرا پر ده نصب
 کری شو او دنور جهان له خوا راز راز میوی او شیرینی او دیاجا د مطبخ ته راز راز
 خورا بکونه دغی خیمی ته ، واپیزل شو او درنگ به درنگ او ساعت به ساعت به ئی
 کوم پوشو دغی خیمی ته ، دتغی به دول واپیزه ، دمازیگر دلاما بده به وروسته خان جهان
 دیاجا حضور ته حاضر شو او دیاجا چه دارینه وایدو ورته ئی وول : دایا خان جهان خوش
 آمدی پیش با ، هر کله چه خان جهان شاهي تخت ته لودی در سیدل او یاجا به خانگیر
 ودرید او فان جهان سره ئی معانقه و کره اوور سره لودی وت اودده تنه ی ئی بیکلی کره
 اودینه وروسته ئی ور خفته به دبره میزه او خصوصی انتفات دسفر دحالاتو او دخیبیت پوینته
 و کره خان جهان دیاجا حضور ته دبری قیمتی تغنی او نذرانی و داندی کبری او دشیی بیا
 یاجا دی خیل خان شغه خصوصی صحبت دیاره و او غوینت او تر دبره وخته پوری ئی وورسه
 به هره موضوع کیتی خبری اتیری و کری تردی شایه پوری کوم حالات چه دخان جهان
 لودی به خصوص کیتی لیسکل شویدی هغه اکثر حبیب الله خان هروری د تصنیف دمختر
 افغانی شغه اخستل شویدی او حبیب الله خان هروری دخان جهان لودی د واقعاتو عینی شاهد
 او هغه راوی دی چه دغه واقعات ئی به خپلو ستر گو ایډلی دی ، دحبیب الله خان هروری بیان
 خان جهان به داجیر کیتی خان جهان ته رسوی او به دی شای دغه بیان ختمبیری او تردی
 نمایه پوری دخان جهان لودی زمانه دده دغروج اوقیال زمانه گهل کیتی اودینه وروسته
 دده ازوان شروع کیدونکی دی

د خان جهان لودی د ژوندون نیمه وروستنی برخه

خان جهان لودی یو زړه ور او وفادار او بیکرنگ او یو چپه انسان و دسلطنت دربار
 به دغه وقت کیتی د سازشونو مرکز و آصف خان وزیر اعظم داخبره غو منله چه باید د
 جهانگیر ته وروسته دما خورم اوداماد شاهزاده خورم (شاهجهان) به تخت کیتی او دهغه

خور نور جهان بیگم چه دسلطنت به چارو کشی دخیله او د جهانگیر به زده نی قض
 کری وه داخبره غوثیه چه د جهانگیر نه وروسته شهزاده شهریار پاچا شی اویخه جهانگیر
 شاهزاده پرویز دواپه دی دپاره تا کلی و او خان جهان لودی او خان خاندان او نور امراد
 ددی خبری طرفدار ووه نور جهان بیگم خان جهان دبرهان پرویز دی دپاره راغوثیه و
 دی دخیل تأثیر او اثر لاندی راول اویه کوم ذریعه دی دشهریار هوا خواه او معاون کره
 او آصف خان به دی کوشش کشی و چه خان جهان دشورم طرفدار کری هر کله چه
 د جهانگیر دواپه دی ددکن به معالانو خبری اتري اومذاکرات شروع شو اویخه خان جهان
 لودی هم به دغه مجلس کشی حاضر و دربار قولو حاضرینو او دنور جهان او آصف خان
 طرفدارانو به اتفاق سره د شهزاده پرویز بد شروع کرل اولوالو دزباربانو د شهزاده پرویز
 سره مخالفت بشکاره کر اویه دی خصوص کشی نی دخان جهان خفه چه به قولو کشی بنا
 او شفه شاهدو تائید وغوثیه که خان جهان دنورو امراد غرنی یو چا لاک او زمانه ساز
 شخص وی نو دومره خوبه نی کری وی، چه هبغ به نی نه ویلی اود دغی کار به مقابل کشی
 به نی د خاموشی او چپ وال خفه کار اخبستی وی لیکن دی ددغی راز اشخاصو خفه نه و
 اویه دپره آرادی او جرئت نی د شاهزاده پرویز او خان خاندان اوصاف او بنه والی بیان کر
 او یوالخی دغوثیه گندهی نی بشکاره نه کره بلکه دغه اوصاف نی به یو دا راز دلانو
 بشکاره او ثابت کرل چه باید هقوی دستاخی مستحق شی ددی بیان به مقابل کشی قول قلی
 شو - یوه ورخ شهزاده خورم (شاهجهان) دخصوصی دربار به بی تسکلفه صحبت کشی
 موقع و موندله او پاچا ته نی وویل که زه دی ددکن ناظم مقرر کرم او د شهزاده پرویز
 به نهای دی برهان پورته و لپنچ اسم نو زه به به یو کمال کشی دا حمد
 نگر او بیجا پور دواپه سلطنتو نه فتح او به محروسه و مالکو کشی به نی شامل کرم
 وزیر اعظم آصف دده تائید و کر لیکن خان جهان لودی بی له کوم فکر او نامل خفه
 شهزاده خورم به دی،ضمون مخاطب کر چه داخبره بالکل ستادشان خفه مخالفتده ته دخیل مشرور
 تحقیر کوی اونه کشرنی او غوازی چه به مشر یاندی فضیلت حاصل کری اونه هبغ کله کامیابی
 نشی حاصلوی - که خه هم دخان جهان لودی به دی بی پاکاه الفاظو جهانگیر خیه نشو اونه
 در باندی دالفاظ بدو لگیل لیکن دی الفاظو د شاهزاده خورم (شاهجهان) به زده دغیشی او خنجر
 خفه کم کارونه کر یوالخی خورم نه بلکه دی الفاظو د آصف خان وزیر اعظم به زده کشی هم
 ناسور جور کر او دخان جهان لودی هم دالفاظ دده دتباهی او بر بادی موجب شو او نور جهان هم ددی
 آزاد هسکری اوصاف و ونکی سردار خفه مایوسه شوه ددی خبر و نتیجه داشوه چه اولو
 ددی خبری کوشش و کر چه خان جهان د گجرات به حکومت او شاهزاده پرویز د برهان پور خفه

دبشنگال حکومت ته واپسې د شاهزاده پرویز د تلو او څه لوی دوست او معاون خان جهان لودی و. او هر کله چه دوی دده دغه پرویز سره دوستی په دښمنی تبدیل نه کړی شوه نو یو نې د ښځه خوا او بل نې د لمریز یو اته خواته واپسې اودا ددی دپاره چه دیو بل سره مرسته ونه کړشی او هر کله چه دغه خور او ورور یعنی نور جهان او آصف خان له دی کار څخه فارغ شونو دوی د خپلو ساز شونو مبدان په دیر ښه شان سره گرم اوتود کړ او ل نور جهان مهبت خان په ښه شان او راز راز وساتلو تقویه کړ او له ده څخه نې دخپل لا آله پورده کړه او آصف خان هم سین ږیری سر دار خان خانان اود هغه لځامن خپلی خواته راوگرځول مسگر دغه دواړه سرداران د دغو دواړو په ښه رانه غل اونه نې دوی دپاره کوم کار کړی شو او آخرو دارزو غت راغی چه سپزاده خورم سر کشی اختیار کړه او هر کله چه هغه دبشنگالی خواته ورسېد نو شاهزاده پرویز ته د مهبت خان په دریمه امداد ورسولې شو او د پرویز په مقابل کښې خورم ماتی وکړه او هر کله هغه اچې دغی لځای څخه دد کن خواته متوجه شونو د شاهي حکم سره هم پرویز دبشنگالی حکومت مهبت خان ته و سپاره او دی بغیله دهغه په تعاقب کښې روان شو اودا دپول نور جهان تدبیرونه وو چه پرویز دبشنگال حکومت څخه هم جلا کړی شو او که داته وی نو د خورم تعاقب خورم مهبت خان هم کولی شو هر که چه شاهزاده خورم د احمد نگر داپکرو سره برهان پور معاصره کړ نو په دغه وخت کښې خان جهان لودی دیر گران او کاری دوست لودی خان نومې سردار چه په دغه وخت کښې په برهان پور کښې و په دغه چنگه کښې ووژل شو او هر کله چه شاهزاده پرویز دبشنگالی نه برهان پور ته ورسېد نو شاهزاده خورم نې مات او بلسکل یی سازه او بی سامانه کړ او شاهزاده خورم برهان پور ته په یو تپه او بربراد حالت (نهغه) نومی لځای خواته په دی خیال روان شو چه ایران خواته ولاړشی او هر کله چه شاهزاده پرویز شاهزاده خورم د برهان پور څخه و غفل او بغیله برهن پور ته راغی او په دغه لځای کښې نې قیام وکړ او له کوم لځای څخه چه دی ایستل شوی دبشنگالی ته لېږل شوی بېرته هم هغی لځای ته راوړسېد په دغه وخت کښې آصف خان هم دخپل دم شاهزاده خورم له دی بد او خطرناک حالت څخه یی خبره نه واورده هغه وړاندې ساز شو په دغه وخت او موقع کښې په کار شو او په نې ورغځل او دیوی خوا څخه مهبت خان چه دبشنگالی لاکم و د آصف خان سره یو لځای شو او د بلې خوا شاهزاده پرویز به ناڅاپی مر گشته برهان پور کښې شو که څه هم د شاهزاده پرویز دغه ناڅاپی مر گشت د تلو او څه لځمکو د حیرت او تعجب موجب شو مگر دده ددی ناڅاپی مر که اصلي سبب هیچا ښکاره او معلوم نه کړی شو مهبت خان په کماله کښې سر کشی ښکاره کړ او دی را قضاو د شطر پنج په تو لو چال او کښې کاره او لوی تقریر پیدا کړ خورم د ایران د فتحي اراده وکړه او دد کن خواته روان شو کله چه پرویز مړ شو نو د خان جهان لودی څخه خلک بالکل یقم اوده دغه ددوی په زړونو

کینې هېڅ کومه اندیشه پاتې نه شوه. خورم د گجرات صوبه دار خان جهان لودی څخه پیغام واپښه چه ته سفارش وکړه او د پاچا څخه همدا خط معافې وغواړه او مهابت خان هم د پاچا خدمت ته د غښتو تقصیرات یو در خواست ولېږه د دواړو تقصیرات او خطاگانې د بخښل شوی خورم (شاه جهان) به د کن کینې پاتې شو او مهابت خان د بنسټګال څخه شاهي دربار ته راوغوښتل شو او خان جهان لودی د دکن په نایلمت ټپا کېن شوی او د گجرات نه برهان پورته تبدیل کړی شو . مهابت خان چه په پخوا دنور جهان په حکم او اشاره کارونه کول اوس ئی د آصف خان مقاصدو په تمایذ پیل وکړ ده بنسټګان څخه خپل لمان په ډیر ښه شان سره مستعد کړی او د راجپوتو تازه عسکر ئی نوی بهر تسی کړی د خپل لمان سره راوست او راغی او غالباً د آصف خان په مشوره او سازش ئی جهانگیر بندې کړ او جهانگیر د مهابت خان د قید څخه د خلاصیدلو نه وروسته لږه موده وروسته پښې د سته ۱۰۳۷ د صفر په میاشت هکښې مړ شو او شهربار دده په تخت کښیناست او وېژل شو او د هندوستان حکومت شا هزاده خورم ته په لاس ورغی چه د شاه جهان په نوم د هندوستان مشهور پاچا شو .

هر کله چه شاه جهان په تخت کښیناست نو د ټولو امر او منصبو ته ئی جگړه محمول آصف خان په خپل پخوانی حال د سلطنت وزیر اعظم او مدارالمهام پاتې شو او مهابت خان ته د خان خانان خطاب ورکړ شو . د خان جهان لودی خبری پاچا او وزیرانو ټولو ته یادی او معلومی وی ای ښکښ فی الحال ئی دده استیصال مناسب ونه ګانه او اول ئی ددی خبری انتظام وکړ چه باید خان جهان د برهان پور څخه د (مالوه) نومی ځای په صوره داری تبدیل او مهابت خان خان خانان د دکن ناظم مقرر کړیښی او خان خانان ته حکم ورکړ شو چه ته دخپلې خوا او خپل طرف نه خپل غوی خان زمان برهان پورته ولېږه خان جهان د برهان پور څخه مالوه ته راغی او تر اوسه لا په اطمینان ناست نه و چه پنججار سنگره ورسنگه یو بندیدل دسر کشی علامی ښکاره کړی . دغه دسر کونسی دپاره خان جهان څخه حکم ورسید او ځینې نور شاهي امرام په دی مهم مامور شو . خان جهان په دی مهم کینې لکه څه رنگه چه توقع کېدله خپل قابلیت او شجاعت ښکاره کړل او نو موړی بندیدله ئی مغلوب کړ او د شاهي حکم سره سم ئی دغه دمقبوضی لویه برخه دغه څخه پیله کړه او د یو دروند تاوان داخیستلو ته وروسته دغه خطا معاف کړی شوه .

خان جهان لودی دغه کار نامه د شاه جهان د پیلوس په امری کال کینې ښکاره کړه ای ښکښ دی کار نامی دغه غوټه پراخه نسیلی شوه کومه غوټه چه دده به نسبت د شاه جهان په زیره کښې وه او آصف خان وزیر اعظم او د دربار نور امرام په ده پسی ودا وله ده څخه د کسات او انتقام په فکر کینې وو او ددی راز حیثیلي او تور پالی شخص کوم

بطرناك مهم ته لېږل اود هغه دصبر كېسه خلاصول كوم گران كار نه اوپه دې تجويز
ياچا له دې ارام او بدننامي څخه چه سړي نه پېژني اويا دقدر دانې حس نه لري دالكل
مون پاتې كېده لېكن په دې تجويز كېي به دخان جهان اودی شهرت او عزت ته كوم
دمه رسېدنه اونه په دې كار دياچا او وزيرانو اولو دا انتقام جذبه سپېدانه له دې كېده
دوی خان جهان ته ډير مهلت نه ور كاوه دې آكړي ته راوغوښتل شو او په دې پخپله
پ دياره دياچا حضور ته حاضر شو چه دجهېږر سنگه بندېله دمهم قراغت او كاميابي
ار كې د ياچا حضور ته عرض كړي ياچا ده سره په ظاهر كېي ډير ښه وضعت و كړ
كن ده ته ئي مالومه ته ، د ډيرته تسلو اجازه ور نه كړه اودی څو ورځي په آكړه كېي
اتې شو اوهره ورځ به دياچا دربار ته حاضرېده په دغه وخت كېي د كوم صوبه دار ډير
لمې صوبه دارې ته نه لېږل كوه جز وي او معمولي خبره نه وه او خان جهان هم له دې
ز عمل څخه لاد پخوانه وپړېده اوپه دغه وخت كېي دته دا خبره معلومه شوه چه دې به د
اهلي او عيال سره گرفتار اوپه ډير بدمرگت به ووژل شي ، ددې خبرې په ازويدلو
ن جهان ډير پريشان شو او ده دخپلي دروازي په مخكېي هغه پټنه كېسې پاته ده سره وو
په دارانو په حېث مقرر كړل او دربار ته تلل ئي پوښودل دمنتخب الباب مصنف ليكې
دمنافخ خان زوی دخان جهان دزوی سره دوستي درلوده دغه دولت خان جهان زوی ته په
له يوه ورځ ويلې وو چه خان جهان ته به ډير زړه ښه سزا ور كړي شي هم له دې
ي څخه دخان جهان په زړه كېي وهم پيدا شو مگر دا دنوموړي مؤرخ يوه ساعت تېري
شاه جهان يو غير مفيد وكالت دی اوداښكه چه خان جهان اودی له كوم وحشي اود
تانه پسي خبره سړي و او په داسي دغروو پسي تجزي سړي چه د كړچېانو په خبر واوتو كو
ليده - دې ډير اوی سړي او اوله درجه امير چه دخان جهان اودياچا دځوی والي خطاونه ئي
پ اودد كن دخلوروصوبو نواب السكونكي ئي كړي په اود جهان لگير په دربار كېي ئي
لو امر او څخه زيات عزت او وقار درلود او دا هغه شخص و چه عبدالرسيم خانغا نان
زا عزيز كو كه اومان سنگه غوندي مېجرمان ئي پخپل سفارش د شاهزاده پرويزد سفارش
سته د شاهي عتاب څخه خلاص كړي وو او د جهان گير پخصوصي ، مشورو كېي ئي
د وزيرانو څخه زيات دخپلي رأي د اصابت او بخي او صحيح مشوري وركولو امتحان
ي و دی د توري او قلم ددودوړو څارندو پمټي برسېره د شجاعت اوتورياني توب په مخصوصو
ئې د پوره علم او فضل څاوند هم و دده قول عمر د جنگ په ميدان او سیه سالاری او
نو او دياچا يانو په مجلسونو او نديمي كېي تېر شوی واودده ناسته به تل د شاهزاده گيانو
پرانو سره وه او دې پخپله د صاف زړه او دښتيني ژبې او پوخ قول او اور

خاوندان او تن به بی بختیله دهده و غاکوله او هېڅ کله به د خپل لور او قول څخه نه چارو ته
لیکن ټول عمر یې د دنیا دارانو چالاکی او غداری او چلونه هم لیدلی وو . نو د یو دی ران
شخص به نسبت دا خبره کول چه ده د یو کوچنی هلك په ټوکه د ربار ته تللی پرېښودلی او پخپل
کورنی د خپل قام دخلکو پښتنو پیره مقرر کړه ډېره د تمسخر وده خبره ده حقیقت دادی چه
دغو دخلکو د خان جهان د ذلیلولو او وژلو منصوبې لا پخوا تکمیل کړی وی او خان جهان
ارو مرو له دغو منصوبو څخه خبر شوی و او که دده په لځای کوم یوبل یې هڅه سری وی نو هغه
به یې د لاس او پښو د خوړولو څخه د دوی چاری ته غاړه غزولی وه . او که خان جهان
حقیقتاً جهان خانی یا خطا کار گڼلی نو پخپله به یې هر راز سزا ته قایم ایستولی او نه یې
پرداخت او لطفولی ته به یې ځپله اماندگی ښکاره کړی وی لیکن هر کله چه د حقیقتاً جهان
د هر راز خیانت څخه پاک او بی خطا گانه بوله یې کوله ده د خپل جهان څخه تر آخره وخته
پوری مداومه کوله اولیکه د نورو توریالو غوندی سرور کولو ته تیار او آماده شو منتخب اللباب
بدی مضمون روایت کوی چه هر کله شاه جهان د خان جهان لدی کناره کېږی او گوشه کېږی
څخه خبر شو او دغه خبره ورته معلومه شوه نو اسلام خان یې دده د نسلی د ورکو او د یاره
ولېزه او دده یې هر راز اطمینان ورکړ لیکه چه خان جهان لیکه د پخوا غوندی د ربار ته
لږک راتگ شروع کړ لیکن غوړوړی وروسته لږنو مصاحبانو خان جهان ته ددی خبری پوره
خبر ورکړ او ورته یې وویل چه ته بدی خبره یقین وکړه چه دا غوړوړی مهلت تاته د مصاحبت
په ډول تر کړ شوی دی او ستا مرگه او هلاکت بالکل ډېر نژدی اوقریب دی . منتخب اللباب
د مصاحبانو دی خبرونه هم غلط ویلی دی لیکن دا ډېره عجیبه خبره ده چه هر چا به هم
دخان جهان سره ټوکی او ساعت تیری کوله او ډېره عجیبه خبره داده چه پراتلو نکو شو محدودو
ورغو کېږی دغه ټول ټوکی او ساعت تیری رښتیا ثابتی شوی او دغو ټوکیو ته د حقیقت جامه واغوستل شوه
د شجاعت او توریالی ټوټ په آشنا کارنامی

آخریوه ورځ چه د شپې څخه دوه ساعته وخت تېر شوی و خان جهان د آگری څخه روان
شو چه ددغو تلو او روانیدار تفصیل خافي خان بدی ټول لیکلې دی .
شپې از شېها بعد از انقضای دو ساعت نجومی با سایر متعلمان صفیرو کبیر ځکه بعضی را
برفیلان و برخی را براسیان برقع پوش سوار نموده جریده خانه بدوش گشته معاً دو هزار
سوار افغان جرار که اکثر آن از خویش و تبار و یک جان و دو قایل بودند و دوازده نفر
فرزندان و داماد و دو صد سه صد پیاده و شاگرد بیشه هوا خواه قدیمی از آگره نشاره
و طبل زنان برآمده مرحله پیمای تپه عبرانی گردید .
هر کله چه شاه جهان ته د آگری څخه د خان جهان بدی ټول د و تلو حال معلوم شو .

و بدفعه وخت کهنی ده فی الحال خواجه ابوالحسن - خدمت پرست خان به به رضا - پشاد ر
میر آتش می شهرت درلود او سید مظفر خان باره او نصیر خان - او خواص خان بهتی او
مرحمت خان بخشی او راجه بشیلداس سه هزاری دراجه گویال داس لوی - او راجه پرتی
راج او معتمد خان او خان زمان او رای زایان او راجه جی سنگه او نور شل تخته مشهور
سرداران د دیرشو غلویشتو زرولیکرو سره چه په دېرو نویغانو مجبزو د خان جهان په تعاقب
یسی ولېزه او هر کله چه شاهجهان دخان جهان دروانیدونه خبر شو نو دده د آگری غغه دوتلو
نو روانیدونه یونیم ساعت وروسته دغه لیکری په دده پسی د آگری نه ولېزلی ویدی لای کهنی
دغور او فکر ورا خبره داده چه دتنگیانو پشتو دوه زره لیکر د تعاقب دپاره شل تخته لوی لوی
به خالاران او تفریبا غلو بیت زره لیکر د دیر و توب خانو او تبهیزانو سره ولېزلی شو نیمه شبه وه
او تولو خلدکو آرام کړی و او په دغه وخت کهنی دومره دیر لیکر په دومره بیره اوزر مرتب کول
اوسلمح کول او لېزل داشبه پیدا کوی چه هم دغه شبه دخان جهان دنیو او وژاو دپاره دیخوا
غغه تسکین شوی وه او دغه قول سرداران دخیلو خیلو لیکرو او توب خانو سره د پخوانه
مستعد او تیار او دتکم منتظر وو او ددی خبری انتظار نه کسوه چه د حکم د رسېدلو سره سم
دخان جهان کور محاصره کړی -

اتفاقاً خان جهان لږ ساعت وړاندی اودی کار او پروگرام غغه خبر شو او د حیرت او
پیشانی په عالم کهنی دخپل لشک او ناموس د حفاظت اوسااتی دپاره په دی شان روان شو
چه بشخو ته می چادری ور پسر کړی او په اسونو باندي می سپری کړی او که دده دیخوا غغه
داراز خیال درلود چه دختی اویاله دی واقعی غغه شو درلخی وړاندی خبر شوی وی نو دده
داخبره گرانه لېده چه دومره پیلان می تهیه کړی وی چه خپلو زاناه او بیلی می ور باندي
سپری کړی وی - او یائی دیخوا غغه کوم لای دخپل محان د حفاظت دپاره یا کملی او خپلی
شعی می پخوا هتی لای ته لېزلی وی لیکن دغو واقعاتو غغه چه وړاندی به دده ته پېښې نه
هم داخبره معلومېږی چه خان جهان اودی پخوا دی چه دلعان دپاره کوم منزل مقصود او
دیناه لای تعین کړی د آگری غغه روان شوی و - او دده رعب او هیبت د شاهجهان په زړه
کهنی تر کومی اندازی لای نیولی و ددی خبری اندازه له دی خبری غغه په ښه شان سره
کیدلای شی چه دده دوه زره لیکر چه ښخی او کوچنیان اومالی او اسباب او شاگردان په دغه
لیکر کهنی شامل وو دومره یو خطرناک شی فرض کړ چه دده دیر زیات لیکر چه دشی نه
دده لږ لیکر په تعاقب پسی لېزل و کافي ونه گمانه او سپار می دپا غیدلو اود خوب نه
راوینیدلو سره سم د آگری نه مسلسل لیکر لېزل هروخ کول اودغه دشی لېزل شوی لیکر
د مرستی اوقوة الظاهر دپاره می نور دیر زیات اومجهز لیکر و لېزل دغه راز تصور او هیبت

دخان جهان دژده ورتیا اوتوریالی توب او عسکریت اوسپه سالاری اولیاقت او مرتبی تر جمائی
 به ښه شان سره کولی شی او دخان جهان دژده ورتیا او میرانی اندازه او دی کار څخه هم
 به ښه شان سره کیدی شی چه دی د آگری نه پت و نه وت بلکه دودونو او تقارو سره به
 ښکاره ووت

د چمیل جنگ

د آگری نه ۱۸ کړو په پورته چه امر څه قدرته را پورته شوی او د آسمان په غاړوئی
 وړانگی خپری کړی وی خان جهان دچمیل نومی سیند څخه دپوری وتلودیاره پیری راغونډولی
 چه په دغه وخت کښې د شاه جهان لښکری دغه لږای ته ور ورسیدی خان جهان په ډیره پیره او
 تلوار خپلې ښځې او کوچنیان دسیند بلې غاړې ته پوری ایستل او پخپله دسیند دې غاړې ته پاتې
 او د حمله را وروونکو لښکرو سره ئې په مقابلې پیل وکړ او دغه لږی سا مانه لښکر دغه ډیر
 زیات مجبور شامی لښکرو سره په جنگ بوخت شو د یوې خوا د شاه جهان لښکر و ته مسلسل
 قوه الظهر اونور لوازم را رسېدل او خان جهان دخپل ډیر لږ اوبی سامانه لښکر سره دسیند
 په غاړه به یو داراز لږای کښې دلښکرو سره مقابل او مقام مخ شو چه بالکل دیو خوا بل خوا
 کیدلو لږای او موقع هم ور ته یلاس نه ور تلله او دیوړی خوا لښکر و او دبلې خوا سیند محاصره
 کړې ؤ لیکن سره ددی هم هر کله چه دغه ډیر زیات لښکر ددغه ډیر لږو ، تنگیالو پښتو د
 لښکرو سره مقابل وکړه نو دا خبره ور ته ښکاره او معلومه شوه چه د چمیل په غاړه د شکو
 دیوال نه و بلکه نن دچمیل په غاړه د فولاد یو داراز غر تشکیل شوی دی چه هر کله ورسره
 د شاهي لښکرو سیلاب تصادم کوی نو یو داراز هیئت ناک آواز ور څخه پورته کېږی چه د کیر
 چاپیره علاو خلک ور ته حیران پاتی وی د مقابلې او تصادم نه وروسته د جنگ دمیدان څخه ډیر
 سخت هیئت ناک آواز پورته شو او دژده ورتیا او محوای مردی او میرانی به دغه د کیر کښې
 دخپل مخ څخه بلو پورته کړ او دخپل جمال ننداره ئې نږی ته و ښو د له شجاعت
 به دمر و مخونه مچول او تهور به یوینو کښې پراته او ژوبل تیرندونکي محوایان به خپله سینه پوری
 منډل دوینو باران د لښکر مخ تلک سور کړ او د مقتولینو به یوینو ککړو وچودونو په دغه سور د کړ
 نقاشی کار شروع کړ او دسیند بلې غاړې ته ښځې او کوچنیان دسکتي په عالم کښې مېهوت او حیران
 ولاړ او دخپلو مردونو او وروڼو او محامو د میرانی اوتوریالی توب ننداری کوی او دچمیل نومی
 سیند روانو اوبو په خپل خوږ آواز په دی مضبوط یوه نغمه ویله «توریالی محوایان دهغه محوایان نوم دی
 چه د جنگ په وخت کښې د تښتیدلو دیاره پښې نه لری

ددی جنگ اوشخړی نتیجه داشوه چه دخان جهان دوه لځامن عظمت خان او حسین خان اویوزوم
 حسن خان او د شمس خان دوه وروڼه محمد خان او محمد خان د خان یو سردارانو (۷۰) تنو د شمشو د مردو د پښو

کړل او د شپې هت او نور پالي توب او پښتون ولی سقې په پوره ډول سره ادا او په ډېر افتخار له دې
ناتې دنیا څخه دارالبقا ته ولاړل - ددې پنځو سردارانو په مخصوص کتبی د پښتو مخالفه او پي دود
نور څخه خاقي خان د الفاظ ليکي .

هر پنځه پنځه شپږ ويان را درېږد رانجه مي داشتند و در هر گه مصافحېل دمان را امان
مي دادند .

دخان جهان پوره ذکر شوي تلفات د نظر لاندې نيولي د شاهي ليکگر تلفاتو ته هم ليکگر و کړه
دست پر دست دشان مير آتش او سيد محمد سيد مظفر خان باره کړو سو او سيد محمد شفيع
سيد مظفر خان کړوسي او د راجه تېپيلداس دده وروڼه او د باره دساداتو ۱۹ تنه پياوړي
پنجگالي مشران او د پير راجپوت سرداران او يا تنه مثل سرداران وړول شو او راجه تېپيلداس
راجه پرنهي راج او سيد مظفر خان باره او خواص خان بهتي داسې ډول شو چه دهر په د پري
تيږي ژوندي وموندل شو او د پير مودو د علاج او معالجه وروسته د کښتاستو او يا شېد او
گرځيدلو وده شو - د شاهي ليکگر د ډلو او متواليو پوره شمېر په صحيح ډول نشي بشودل کيدلی
ځن ددوي د شمېر اندازه په دې ډول کيدلی شي چه خان جهان لودي ددې شاهي ليکگر د چميل
قاره د پير و متواليو وروسته د چميل د سيند څخه پوريوت او په دغه ورځ چه خان جهان لودي
د سيند پوريوت او چميلک غلي او تر پوي اندازې ختم شو له دغې وخت نه تر (۲۱) ساعتو پوري
هي ليکگر دومره فرصت نه درلود چه په خان جهان پسې پوري وويي او دوي دغه ډول (۲۱) ساعت
په دې ورو په پنځو او او تنه کښي پر کړل - په دغه وخته کښي د آگرې په مېر ووي او تازه دم
کړ راوړيد او د خان جهان د پوري وتلو په درېه ورځ د غره په وخت کښي شاهي ليکگر
ميل تومي سيند څخه د خان جهان د مقابل د پاره په پوري وتلو ميل وکړ دغه ليکگر خپل ډول
د خان جهان په شول پور کښي پرېښودل او دوي د گواليار خوا تر روان شو او خان جهان په گواليار
پري بدیل گڼو باندې تير شوي گونډوانې ته ورسيد - شاهي ليکگر د خان جهان څخه دومره
لوب شوي چه د خان جهان نه وروسته وروسته اولري لري روان و خان جهان د گونډوانې نه
مخه تر گرو سلطنت نظام شاهي ته داخل شو او په دولت آباد کښي مې قام وکړ - او شاهي ليکگر
پي د غرونو او ښارو څخه تير شوي د خان جهان په شکل کښي بکلا نه ته ورسيد او په دغه ځای
مې - اقامت وکړ او شاه جهان ته مې په دې مضمون خبر در کړ چه پرته له دې چه مې پخپله وانشي
در اتلو سکونت په دې ته گالي بودا کسار کښي ليکي نشي په دغه وخت کښي تېپيلداس
نهي راج او سيد مظفر باره - او خان جهان بهتي او نور معروسين چه او پور شوي وودغه
پښت شاه جهان و او قوچين او قاض خلمونه او پير هيږ خلمونه مې وويته در کړه او دغه
پښت پورته کړي او شېر چه او قوچين او نور بهت سران راج چه د مقابل ليکگر سر مې په بکلا نه

کشی توفیق کروی و دهسین آذین مورد و کرخیدل او منصوبه می هم پورته اوجک کرشوه
دخان جهان سره شاهجهان مقابله

دریغ الاول به امری ورخ ۱۰۳۹ یخیله شاهجهان د دیر زیات لیکر سره د آگری نه
روان او د دیرومن او او سفرو نو نه و د وسته د نریله او می سیند شغه یوری و تلی
دخاندیس به سرحد کشی داخل شو او ارادت خان او خیاسته خان او اعظم خان او راجه
گنج سنگه ته بی بنغوس زره لیکر ور کر او ارادت خان بی دغه قول لیکر اوی منصبدار
او زره دار سپه سالار واکسه او ده ته بی دشان جهان دیولو دیر تا کید و صکر او یخیله د
جمادی الاخر به ماشت ۱۰۳۹ کشی برهان پورته ولا دویه دغه لای کشی بی قیام کر او دخیل
قیام به دغه سلسله کشی بی دبرهان پور نوم دارا سرور کشی شوده شواجه ابوالحسن یواهی
برهان پورته راضی اود شاهجهان د ملاقات شرف بی حاصل کر او ده ته بی هم دشان جهان د
براو به خصوص کشی مؤکد هدایت ور کرل اوده سره بی شاه وازخان هم د دیرو لیکر سره
ولپزه او شیرخان د گجرات گور نرته بی هم د احکم ولپزه چه ته به احمد آباد کشی
خیل وکیل مقرر کره او یخیله د گجرات د لیکر سره د ابوالحسن امداد ته بخان ور سوه اوده
سیکلاتی راجه ته فرمان ولپزل شو چه ته باید خیل قول طاقت او ذرائع د شاهی لیکر و یا
مرسته به گار و اچوی که خه هم د احمد نگر د نظام شاهی سلطنت او د شمال هند مقبضه حکومت
به مانع کشی دیخوانه دیو راز جنگت حالت قائم و مگر دشاه جهان به تخت باندی د
کشیستلو نه وروسته د دوا و خوا و کومه خاصه سر کرهی به دنی خصوص کشی توه شکاره
شوی اوهر کسه چه خان چوان دغی خوانه ولار نو به دغه وخت کشی دشمال هند لیکری
به دیر زور او شور اود بر زیات مقدار دغی خوانه روانی شوی اوشاه جهان خیل قول قوه
او مسکن ذرائع دغی اور یعنی دکن خوانه متوجه کرل د احمد نگر ریاست هم د مقابله
تباری و کره اوشاه جهان د کالی صوبه دار عبدالله خان هم را و غوثیت اویه دی حمله کشی بی
دی هم شریک کر اود تنگانی او خاندیس او سیکلاتی دیوانه و خوا و د احمد نگر به ریاست
حمله شروع شوی اویه دی جنگ کشی امام علی خان دجان خیال خان روی اود شاهیست خان
روی او راجه ستر مال سنگه دمان سنگه دراره او دیانت خان او نور پور پشاور او پشاور
سر داران به دغو جنگور کشی مره شول او گرد هرداس او نور پور پشاور و بیوت ضرر داران
زوبن شو به دی وخت کشی شاهجهان د احمد نگر به ریاست یواهی جنگی فشار راوست
بلکه ددی خبری گوشتی بی هم شروع کر چه د احمد نگر امرا او نور پور پشاور خیل خوانه
مایل کروی او دغه راز سیاست بی د احمد نگر به ریاست کشی جاری او شروع کره که چه
ددی سیاست به اثر ددی جنگ به دوران کشی د احمد نگر دریاستان دیر سرداران سواران

حضور نه حاضر شو او منوته چک چک منصوبه ور کړ شو په دی خلکو کښې جادورای د (سبو امرنه نیکه) ساهو پېونسله دسبو امرنه یلار اود جادورانی زوم اوجنگه اود ساهو راو اخېتی او پتنکه راو او تاوچی اوانور مرهتیاو په خصوصی ډول سره د ذکر اوبادونو وړدی چه دی خلکو نه شا هجهان ډېر ډېر جاگیرونه او چک چک منصوبه ، ور کړېدی ، همدی وخت څخه دمرهتیاو حوصلی جگې شوی اوددی خیانت په اثر دنظام شاهي حکومت په سترگو کښې هم ددوی امنیت ډېر زیات شو او په مسلمانانو سردارانو کښې شرزه خان اوسادات خان هم عسکه د ذکر وړ دی چه دوی هم دشا هجهان حضور ته حاضر شوی او چک چک منصوبه ئې اخېستی دی اودشا هجهان داتمدیر نه یوالهی داحمد نگر دریاست ډیریشانی موجب شو بامکه دی تدیر خان جهان لودی ، هم ډېر متفکر او حیران او پریشان کړ

دراجوری جنگ

ډېروره ذکر شوو غدارانو مرهتیاو دخیانت او د شاهجهان دترغیب په اثر ، د مرهتیاو جمعیتونو انگلیسان خپل خان سره شامل کړل دسمندر دغاری ددی ته ئې داحمد نگر ریاست ته ډېر مشکلات پېښ کړل او ددغو تدابیرو په اثر داحمد نگر ریاست ته ډېر مشکلات پیدا شو ، لیکن خان جهان دیوې خواڅخه شاهي لښکری دوداندې تللو څخه منع کړی وی او دبلې خوا نه ئې ددی خبری کوښښ هم کړاوه چه دانگلیسانو او مرهتیاو دغه دفتنی او د هم قلی کړی کوم شاهي لښکر چه د خان جهان په مقابل کښې جنسکېده خان اعظم ددقی لښکر اوی سه سالار و او هم دالښکرو ټوټه لوی او ډېر اوږدوی لښکر و هر کله چه اعظم خان تر ډېرو ورځو پوری کوم کارونه کړېشو اودمخه ئې څه پورته شو نو شاهجهان داعظم خان په لڼدای آصف خان دوزیر اعظم اوسیه سالار په حیث ډیر هان پور څخه ولېږه - هر کله چه اعظم خان په مجهل گمانتون نامی شمای کښې د آصف د مساموریت ومقررې څخه خبر شو نو ډیر پښیمان او شرمنده شو - اوهم په دی وخت کښې داشهرهم راور سېده چه خان جهان لودی دمرهتیاو او انگلیسی باغیانو دسرکوبی نه فارغ شوی اود خپل ډیر لښ جمعیت او اهل اوصال سره په داجوری نومی قصبه کښې مقیم اودشاهي لښکر له خوا دالښکر طمن او پښه دی اعظم خان دخیلو منو ناگامیو دتلانی ډاږه چه تر اوسه ورته پېښ شوی دی ، دغه دوقع غنیمت وگڼله او دآصف درار سپېدلو څخه وړاندې ئې دیو ډېر زیات او برار لښکر سره حمله وکړه او خان جهان لودی ئې کړ اومعاصره کړ - داعظم خان سره په دی بڼه کښې بهادرخان د دریاخان پلوی او راجه جی سنگه او راجه تېج داس اوسېده او خان پخواص خان او سردارخان او مرجهت خان او اهتمام خان دتوب خان داروغه اوتاهر داس

جهاله او راجه اتوپ سنگه او راجه يهار سنگه بشدله او خان زمان او هر اسبی د مهابت خان
 لمان او شیرخان او شاه نوازخان او چندر من بشدله او کیلوجی مرهته او اجی رام مرهته او
 چکدیو مرهته اوصاف شکن خان اونور اوی اوی سرداران شریک اوموجود و دو خان جهان لودی
 ددی ناخایی بلا او ناگهانی مصیبت به مقابل کنهی هم خیل عزم او استقلال د لاسه ورته کر
 اوخیلی کدی او کوچنیانی دخیل نور اسباب اولوازموسره دزدو غرونو دروته ولېزلی او بخیله
 دخیل کوچنی جمعیت سره چه دده دوفادارانو دوستانو او خپلوانو شفه تشکیل شوی و به مقابل
 وخت شو او د شاه جهان لشکرونه ئی بیا دوباره دخیل د جنگه ننداره ور وینودله - به دی
 شخړه کنهی خاصه او د ذکر او یادونی وړ خبره داده چه بهادرخان د دریاخان لودی د شاهی
 مقدمه العیش سردار او به اولو کنهی زده وړی واولی خوانه دده یلار دریاخان اودی د خان جهان
 لودی همدم دودوست اولوی سردارو او دا دوباره یلار اولوی دیول سره سخت د ښمنان اودیول
 دویو تیری وړ دشان جهان لودی دیو و راره نوم هم بهادر خان و اودی به زده وړ تیا او
 میرانه کنهی دریا خان د لودی بهادرخان حریف اومقابل و - خان جهان لودی اودده ملگری
 شاهی لشکر دا سی ګیر او محاصره کړل چه به ظاهر کنهی ددوی د خلاصیدلو او کومه خوانه
 دوتلو کوم بوصورت به لیدل کیده اوشاهی لشکرو برخیره به فشو اوتورو اونیزو او خنجرانو
 او بلو د شاهی لشکرو دیره برخه به تویکو هم مسلح وه به دغه لهای کنهی دیر سخت جنگه او
 خونری مقابلې وشوی اویه دغو مقابلو کنهی بهادرخان د دریاخان لودی د شاه جهان د لشکرو
 یلادوی سردار دیو لهای به فشو او یولهای به نوره ژوبل اوله دغو بهادرانو خفه مړ شو
 اوده سره تاهر سنگه جهالا هم ووژل شو دیو سخت جنگه ته وروسته به شاهی لشکرو کنهی
 دمانی هلاکي ښکاره شوی اولول لشکر یوی خوانه را ټول اود یوی فوئیدی به خوا کنهی
 غونډشو او خان جهان به دغه وخت کنهی چه دخیل حریف به مغلوبولو کنهی مصروف و به میدان
 فایض او بریدل کیده شاهی لشکر دخیلانو دښمنانو اولونه وروسته بیا حمله و کړ او به دی
 حمله کنهی دمرو دلی اودیو چور شو او دتورو دیریش او بریښنا دغلبدلونه وروسته د غره
 به درو کنهی دویو خورو ته وپیدل او دښمنانو وینتنو میرانی او زده وړتیا د شاهجهانی لشکرو
 عقل سرته راوست اویه دی جنگه کنهی د خان جهان وراره بهادرخان د جنگه به میدان کنهی شهید شو
 دودوست اودښمن ته ئی دښتون ولی او میرانی درس یرښود او خلک کونه ئی دا خبره ښکاره
 کړه چه دښتون دملی د میرانی به ډگر کنهی لمان به رنگه فدا کوی ، خاقي خان لیکي چه
 « هر کړا زخم کاری میر سید آرزوی زخم دیگر نموده قدم جرات بقصد سربازی پیش
 میگذاشتند تا آنکه بهادرخان از طرف خصم از زخم پای پیاپی از پا درآمد بهادر خان که از
 سربازی زخم افتاده بود چون رمقی باقی داشت به بد غیرت از جای خود برخاسته باز روی به

لشکر پادشاهی دست به شمشیر برده حمله های مرده نموده آخر به زخم گرانگ افتاد
و اجبوتی آمد که سر او را جدا سازد چنانکه از کمر برآورده چنان افتاده بر اجبوت انداخت که
گوش او بیاد داد را جیوت زخم خورده دست از ویر نهاد سر او را جدا ساخته با انگشتی
دست ویران او نزد اعظم خان آورد :

به دغه وخت کشی خان جهان تر دیره وخته پوری خیل نور مقاومت به میدان کشی مناسب
و نه گنازه آورد خیل اهل او عیال خوانه بی مخته و کرم او هفتی بی دخیل محان سره کپری او
بالکسل ووت

به کوم پیل باندی چه دده هیالونه سیاره و دغه هم به دغه وخت کشی دیشو خفه پانی
شو اوله دی کنبه بی مجبوراً خیل هیالونه به آسونو سیاره کپری - به دغه وخت کشی به
شاهی لیکرو کشی دومره همت نه بیانی چه دده تعاقب و کپی - شاهی لیکرو به دغه
جنگو کشی دغلی دومره کامیابی و کربشو چه دشان جهان و راره بهادر خان و وژل شو
که خه هم به دغه جنگو کشی شاهی لیکرو خفه هم دیر شایه او لوی لوی سرداران وژل
شوی و و بهادر خان گرانگ اعظم خان شاهجهان خفه برهان پورته و لپرازه او ددی گوتی
به غمی کشی دیبدر خان نوم کپیل شوی و او دا گوتی ددی خبری دایل او بشکاره علامه
و نه به بهادر خان وژل شوی دی شاهجهان ددی گوتی به لپرا و دیر خوشحالی او سازونه و کپری
او به برهان پور کشی ددی کنار انامی به مناسبت جشن جود او به قبول بنار کشی بی
چراغان و بی - که خه هم داحمد انگر نظام شاهی سلطنت دشان جهان لودی به ورتللو
دیر قوی شوی او هم دغه دشان جهان لودی دمبرانو او نوری برکت و چه دغه نوجو
و بیانت د هندوستان دیو لوی شهنشاه شاهجهان خواندی بساچا سره کامیابه مقابله و کپی شوه
او ددی شهنشاه به مقابل کشی بی خیل رغب او وقار و ساسلی شو - لیکن دمسلسلو جنگو
او مقابلونه و رومنه دغه ریاست به جنگو شو اود احمد انگر ددربار روغی ته میلان پیدا شو
او دغه ریاست به ددی خبره کشی غور او فکری کلاو - چه به کوم دول او تجویز - شان
جهان لودی شاهجهان ته و صباری او خان جهان لودی ته هم ددی مفکوری خبر رسیدی و او هم
له دی کنبه هغه به دکن کشی هم خیل محان به خطر کشی ولید اودا تجویز بی و کپی چه
پایند دما لوی او را جیوتانی او پنجاب به ایار خیل خان پیشور او دافغانستان فروتو و ورموی
او به دغه محای کشی دغه سرور کپی او دد دغو خایو دپیتنو قباصلو خفه هم دده ددی
او مرستی هینه در لوده - هر کله چه خان جهان لودی داحمد انگر د ریاست دحدود
خفه ووت اود خاندنسی به حدود کشی داخل شو نو به دی کنار د شاهجهان فیکر اوسواس
دیر خراب شو و او هیدله خان او سید مظفر خان باره او سرافراز خان او درگا داس او

ما دهنوشنگه او يکله تاز خان او ورور سردارانو ته ئې لښکري ور کړې او قول ئې په دې خبره مامور کړل چه دنړيدا نومي سيند ټول گود رونه د کيترول لاندې و نيسي او په دې دقت سره ددغو گودرونو محافظه وکړي او خان جهان لودي ته ددې خبرې موقع ور نه کړي چه هغه دنړيدا سيند څخه پورې وولځي او د هر سردار سره دوه دوه (گروېردار) ددې مقصد دپاره مقرر کړيشو چه ديو سردار څير بل سردار ته رسوي په دې ترتيب د دغو گودرونو په محافظت دوه سوه (گروېر داران) موظف شو اوله دې څخه داخبره هم معلومېږي چه ددغو گودرونو دساتنې او لښکرو دا داري دپاره سل تنه سرداران مقرر او ټاکل شوي وو خان جهان لودي ته ددې سيند څخه پورې وت او هېچا دې دپورې وتلو څخه منع نه کړي شو . خان جهای دمسالوې اورا چوټياني غرو ته او داگونه او لڅنگسلونه او لودي زوري ترېښو او ويستلي او تر ديال پور پورې ئې ځان ورساوه په ظاهراً کښې خو احمد نگر او ديال پور بل لښکر يو معمولي څي معلومېږي اېښک دهنوستان په نقشه کښې چه د فکر او معلومات خاوندان احمد نگر او ديال پور وگوري او دغه فاصله ځان ته معلومه کړې او په دې خبره هم ځان پوه کړې چه په دې ليار کښې کوم کوم فروته او سيندونه او ښارونه او قصبي پرته دي او بيا دا موضوع هم د نظر لاندې ونيسي چه په برهان پور کښې شاهجهان دهنوستان دټول پر اعظم بيا چا دپوره طاقت سره پروت اود خان جهان دهر سر رکت او هر کار په پوره طاقت سره تعقيب کوي او د هغه وينو ته ښځي ناست دي نو په دغه وخت کښې به ورته دا خبره پېکار او معلومه شي چه د خان جهان دزرو اويو دولسو سوه هغو پښتنو سره چه په مودو مودو د پښنگو نو او شو گير و ځپلي وو تر د ديال پور پورې رسيدل کوم معمولي کارونه و او کړي د افغانستان د فرو نو پورې را رسيدلي وای نو داخبره بالکل ممکنه او دپوره يقينه وه چه د شير شاه اعظم سلطنت پير نه دپښتنو لاس ته ورغلي وای او شاهجهان به هم لښکر دځپل وړ ښکړه شايون غوښتي په ابرار او دهنوستان کښې ووزدي ووزدي مزلې کړي وای ليکن ياک خدای نه په دغه خبره منظوره نه وه بلکه ياک خدای ته په داخبره منظوره وه چه دحضرت قائم گير هغه ارحمه په ذريعه په هندوستان کښې اسلامي اثر قائم کړي . د پيښور او پنجاب صوبه داران هم غافل نه وو او دې خبرې امکان نه درلود چه خان جهان لودي د ديال پور څخه وړاندې راشي او د پنجاب او يا سيند په مېدانو کښې يا گرفتار او يا قتل نه کړي شي . د خان جهان د خبر دارويدنو سره سم د جالندهر نه نيولې تر پيښور پورې په ټولو جوړو کښې سر رکت او ه فعاليت پيدا شو او هم له دې کبله خان جهان لودي د ديال پور

تغیله بیرته د مانوی خواتنه متوجه شو - او هر کسله چه سرویج نه ورسید نو پدغه لای کښې
دوی شاوړ درغلی - معطل شو - په قه موقع کښې عبدالله خان د کال بیس سو به دار او
سید مظفر خان باومه - سرویج خواتنه متوجه شو لیکن هر کسله چه دوی سرویج نه ورسیدل نو
دوی ته دا خبره ښکاره او معلومه شوه چه خان جهان لودی دوه ورغلی وړاندی له دی لای
خغه تللی دی او قوم د حکومت سره پیلان چه به سرویج کښې وو هغه ئی هم د خپل لمان سره
پو تلسلی وکړ

د دریاخان شهادت

خان جهان چه د سرویج د روان خو نو د بکر حاجیت د جبهه رسنګه بندینه د لوی پسه
علاقه کښې داخل شم او بکر حاجیت د خپل پسرل لیکر سره د خان جهان د پو او د پاره روان
شو - پدی لای ددی خبری او دوی ضروری معلومیږی چه خان جهان د آگری نه د دوو زرو
انو د جمعیت سره وتلی وو چه اوله پهنانه نو پدی دوه زرو پښتنو کښې هڅه دده ملګر تباری
نه شوده سره ددی چه د ده دی نه ریښوول چه په کوم یو لای کښې به آرام نشی او یا
لټه هڅه جوړه کړی دوی به هره ورځ او هر وخت د ده جنګ او یا په مزل او وخت وو
او تل به د دوی مقابله د هومره پورو او دیرار مېړو لیکرو سره وه چه به کم او کم کښې
پدی به دوی د دغو سره هېڅ تناسب نه درلود

پدی موقع کښې ددی خبری فاصله هم ډیره گرځیده چه آغا خان جهان د سرداری
قابلیت د پړو پړت او د تعجب وړ دی او یا دده د هغو پورو زرو پښتنو ملګریو وفاداری د پړ
زیات تعجب او آفرین وده لیکن په هر صورت انسان اړ و شو دا خبره تسلیموی چه خان جهان
پو دا راز لایق او شریف سردارو چه د هغه پخوا او اصول کښې پو او بود د عسکه پر دا
راز مستند او وفادارو او نوربالو او جان نثارو او دا راز مستعجب خلک را ټول شوی و چه
هغوی سردار د تکالیف و کمال او په نتیجه کښې ئی لدا ونه فدا او قربان کړل او پدی ایسار
کښې ئی هېڅ قسم فکر او تأمل ونه کړ - د کوم یو سپه سالار او شریف سردار تعریف نه دی
خغه زیات نشی کیدی چه دده د لاس لاندی خلک ئی آخره پوری دده وفادار او پدی پاندي
مناونه قربانوی او دده ملګری د مرګت د وخته پوری وفادار وو د پورو او په سو د سفینو
او ټوپو معرکو او جنګونو نه وروسته چه پورو د هغو ذکر اړیدی د خان جهان خغه ددغو دوو
زرو غلام کارانو او سربازانو خغه صرف د سوه غلام کاران باقی پاتې شو د مسافرو دغه
مهیتونو خپلې غاښه کښې د هر خلق ټوپک او دوه او پنځه او شپږ او نور د نوی د خوراک

خکاک لوازم او تجهیزات او غیمی قول شیان شامل وو. او بکرماجیت بنديله نه چه د (۱۵) زرو سپرو سره ددغي قافلی د تالا کولو د باره وتلی و کوم گران او مشکل کارنه و خان جهان قوینتل چه پدی نهو سوه لیکرو بکرماجیت بنديله د (۱۵) زرو لیکرو مقابله و کړی، لیکن دریا خان په دېر اصرار په خان جهان دا خبره ومنله چه دی پنځه سوه تنه د خپل لمان سره واخلی او خان جهان دخپلو کدو او راتکو را نواو دغوینتو سو ورتنو سره وړاندې لمان وباسی او دریاخان دقلورو سوو کسوه سره دبنديله لیکرو په دې لمانی کښې مهمل کړی

پنجی او کوچیان اورنخوړان دخان جهان دخان دياره غنابو او په مر لمانی کښې په هم ددوی له کبله دمسکلاتو سره مخامخ کېده او که دده په غاړه کښې دغه دینور او کوچیانو بار نهوی لوبلی نوغالبه خبره داده چه دغه شوستی په تاریخ کښې په خان جهان لودی یو خکاکه قبر پیدا کړی وی په هر صورت خان جهان د کدو او اطفالو سره وړاندې ولاړ او دریا خان پاتی شواو د بکرماجیت بنديله سره ئی په مقابله پیل وکړ داخو رسوه نورپانی به خپل خپل وار دجنگ په دغه ډگر کښې شپندان شواو دریاخان هم په دغه جنگ کښې په دنده دتوپک په گولی ولسید او شپنه شو بکرماجیت دسهار نه ترماشامه پوری دغو توریالو سره مقابله وکړه او دغو شلورو سوو تنگبالو او نورپالیو یتنو وار په دغه میدان کښې د شهادت جامونه وڅکړ او ددغی تجویز په اړخان جهان ته په دغه شان سره ددی خبری موقع په لاس ورغله چه دبکرماجیت بنديله د هلاقی څخه لمان وباسی بکرماجیت دریاخان سرفو غ کړ او پرهان پورته ئی شاه جهان څخه وپنډه شاه جهان دبکرماجیت په دغه کار نامه دیر خوشحال شو او جهمهر او یوه مخصوصه توره او تارخه ئی دته دخلعت په توگه ورکړله او دده منصب ئی پورته کړ خان جهان اړیده دلیکری دمسجل سفر څخه په تنگه شوی وو اود (بهالیر) نومی لمانی په خوا کښې ئی چه د جهان سی به شمالي اولر خاته اړخ کښې پروت دی نیام وکړ او په دغی لمانی کښې ئی دده جوړول او شه قدرته توقف کول یو ضروری کارو گانه.

د بهالیر جنگ

هر کله چه سپید مظهر خان باره نه دی څخه خبر شو په خان جهان په دهه لمانی کښې د خپل لمانی جهمیت سره توقف کړ پدی نو د خپل لمان دپیرزیات لیکر سره دغی لمانی ته ورورسوه او خان جهان یوه ورځ امری له دی څخه خبر شوی و دی چه لمانی لمانی خواته را نژدی شوی او زاروان دی، ده ددی خبر داوړیدلو سره خپل اهل و عیال او ژبل اورنخوړان یوړل وړاندې و لېږل او پخپله ئی لمان د مظهر خان د مقابلې دپاره تیار او آماده کړه دریاخان دوولونه وروسته خان جهان لودی دخپل

ژوندون څخه یواز اوله دنیا او ما فیما څخه منفر شوی و د سید مظفر خان سره دامقابله ډیر نوبه اود یادگار وړه مقابله وه ددی جنگ په نسبت دمنتخب الباب الفاظ دادی .

دعجب مقابله و مقاتله رستمانه اژهر دوطرف رودات که سیدان پاره مه مقابل شمیر افغانان که هر یکی چون سد سکندر ثبات ورزیده داد شرط نمک خواران آتش روز میداد پروانه وار بران شمله کوه زده جوهر شجاعت بروی کار آورده و از افغانان نیز جفاکش های مردانه ظهور آید که سادات پاره آفرین گشتند .

چو برقی اذر که ابر بهر مضاف
رون کرد شمشیر خود از غلاف
چنان گشت دست و بغل کارزار
که شد تیغ ها جفت مراض وار

په دی جنگ کښې ځان جهان په خپل لاس دخان عالم خپل چه شیرزاد نوم ئی درلود او راجه درگاواس راجپوت ووژل او خان جهان او دده کشر ملگری ژوبل شواو دخان جهان دوه لځامن دقو پکړو توبه گولور ووژل شواو خان جهان له دغې لځایه د کالنجر خواته روان شوی دغه وخت کښې دده ملگری دسلواو ایا ددووسو تنو څخه ډیر نه وو پاتې شوی په دغې وخت کښې د کالنجر قلعه دار سید احمد ته د خپلې میراث او تورپی شکاره کواو ښه موقع په لاس ورغله او دده دخان جهان روی حسن خان او غمینی نور ژوبل او زخمیان ونيول او له دې درېم وړ مظلومی قافلی څخه ئی لږغنی مټی او دخوراک شیان واخیستل او دغه قافله ئی چور او تالاکړه .

وړو مټی جنگ

د خان جهان د کالنجر څخه روان شوی (تالاکه منډره) د نومې لځای خواته ورسیده د لځای د کالنجر په شمال کښې د (کښ) نومې څېړ په غاړه پریوت دی . او په دغه لځای کښې ئی نفوذه ملگریو ته چه پاتې پاتې شوی وو په دې خبره قسم وړه وکړل چه ناسی او ما څخه جلاشی او خپل ځوانه ژوندی خلاص کړی نېکمن هیچا د ده خبره ونه منله او دواو په دې خبره قسم وښه وخورل چه مونږ به تر آخره وخته پوری له ایا څخه جلاشو . راجه ها د هوسنگه هم ډیر جنگ ته وروسته د سید مظفر پاره مه سره یو لځای شوی او هغه څخه پراغلی ؤ . دی دواړو دمله وکړه او خان جهان خواته ئی ځانونه را وړ سول او په دې وخت کښې د خان جهان څخه شل تنه سړی او یوه پسرل پاتې پاتې وو (او دا غصه دوه پسرلانو ووجه دسروښ څخه ئی د خپل لځان سره پوتلی وو) دوی ددغو دواړو پسرلانو اړخ ته ښکېر ونيو او په غشو ویشلو ئی یو بل وکړ او دغه وروسته تورو اوبو ته ښکېر ورسیده .

زه شوارم چه دمی رانی او شجاعت و دلانگی دزمری خان جهان دشجاعت ددی و روستو ساعتون
 حال به خیل قلم ولیکم . خاقی خان دخان جهان سره بالکل هم قزدی نه لری او دی دخان
 جهان به بدو ویلو او خان جهان دینک خلو کولو خفه بالکل بالک او پروانه کوی او تل دهنه
 دذات او شاهی تله کره به دیره خوشحالی سره کوی . زه به دی لهای کبی و خاقی خان خیل
 الفاظ نفیوم

دخان جهان چون شیرین خورده و زخم رسیده غرش کشتن به نیر در رستخانه پر داخت .

بیت

خرا میده شیران یکشت آ مده نهنگان ز در یا بدشت آ مده نه
 در آن عرصه شوری برانگیختند که در چشم مفر نمیک ز بختند
 ز براند یگهای شمیر کین لب زخم بر تیغ گفت آفرین

و آن از جان سیر آمده خون گرفته در عرصه کار را به هیچ وجه کوتاهی نه نموده
 داد مردانگی میداد تا طاب عمرش به تیغ اجل بریده گشت و بهرچی ماد هو سیکه از یادو
 آمد و باوجود زخم دیگر که به پای رسیده باز بعد از افتادن خود داری نموده نشسته
 تادم و ایستادن از دوست و دشمن آفرین شنیده در جواب معارفه حریف کوتاهی و بهلولی نه نموده
 تا رسیدن سید مظفر خان بدستاری حریفه جانستان بهالیم بشاشافت ، گریشد شاه قاسی نام
 گرز پر دار سراو را از تن جدا ساخت .

به دی و روستی جنگی کبی هم خان جهان لودی دسید مظفر خان پر نسی او (۲۷)
 تنه نور شاهجهانی تورپالی دخان خفه میکنی او و راندی کرل او دی هم شهید شو . دزمری
 دزخ خفه دیرلوی بهلولان و برهنه او ده پرو تورپالو دوبری متبازی خطا کپزی او به
 کوم وخت کبی چه نرزمی به پسل حمله کوی نویل به لکی کپنی او خپله مذاقه کوی
 او به کوم وخت کبی نرزمی و غیر میبزی نومونز به خپلوسترگو لیدلی دی چه ددرو خلیکو
 به پتو کبی بنی ارثی شی لیکن مونز دانداده هم کتلی ده چه یوه سر کمزوری سوری
 دزمری پوستکی و باسی او دهغه بری تونه او دبری تونو و پستان به دیر اطمینان سره به
 اورلسکیست باندی سوزی او کوچنی کوچنی هیکان او اطفال دهغه لکی را کاپزی او
 دهغه به سترگو کبی کوتی منهای . هونبار خلیک له دی راز منظر و خفه هیرت اخلی او
 غافلان له دی راز چارو خفه به یی پروانی سره تیربزی .

دیورته ذکر شو و دوو زرو نور بالو شغه دخان جهان د شهادت نورسته دریش تنه تور بالو افرو
 پاتی شوی و وجه دغو تنگیالودخان جهان اهل اوعیال ... د جهان سره بر سبیل
 چه له دغو خلکو شغلیني به مختلفو لاساو کښی ونیول شو او با یو یو خیل لمان به خان جهان
 باندی فدا کړ

هر کله چه هېدالله خان شاهجهان شغه دخان جهان سربورو ،وشاهجهان فی العالی د هېدالله
 در سیدلو سره سم د تبه د شش هزاری منصب او د فز و ز جنګه خطاب ور کړ او د خو شحال
 چشونه یې بریا کړل او د شاهجهان زړه به آرام او بی غم شو خان جهان د جمادی الثانی به
 اخر او یاد رجب به شروع ۱۰۴۰ هـ کښی شهید شو دخان جهان غورخ کړی سر شاهجهان
 ښار به ښار وکړ لخواه

بیت

سر کشته سر پیوه می زده غسر   له معراج مردان همین است و سر
 (بای)

۱۱۲

LYTTON LIBRARY, ALIGARH.

DATE SLIP

۱۲
۱۳

This book may be kept

FOURTEEN DAYS

A fine of *one anna* will be charged for
each day the book is kept over time.

7/12/1912

1/1

The image shows two overlapping ledger sheets. The top sheet is labeled 'خان جهان لودھی' (Khan-e-Jahan Lodhi) and the bottom sheet is labeled 'خان جهان لو' (Khan-e-Jahan Lu). Both sheets have columns for 'No.', 'Date', and 'No.'. The top sheet has handwritten entries in Urdu and English, including '1A' and 'خان جهان لودھی'. The bottom sheet has handwritten entries in Urdu and English, including '1A' and 'خان جهان لو'. The sheets are tilted and overlapping, with the bottom sheet partially visible behind the top one.